

MAGYAR HÍR- LAPOK

HUNGARIA
Extern

T. Dunaposta

BUDAPEST
Postafiók 151.

* KERESZTÉNY * NAPILAP *

Laptulajdonos: SZENT LÁSZLÓ NYOMDA R.-T. Törvényszéki bej. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Igazgató és felelőszerkesztő:
DR PAÁL ÁRPÁD

ORADEA

Főmunkatárs:
DR GYÁRFÁS ELEMÉR

Az angol alsóházban megkezdődött a nagy vita a szövetségesek norvégiai visszavonulásáról

Chamberlain beszéde részletes felvilágosítást adott a visszavonulás okairól és körülményeiről. Felhívta az angol népet, hogy a további nagyobb stratégiai feladatok keresztülvitelére tartson össze. Stanley hadügyminiszter előzetes tájékoztatásai

Londonból jelentik (Rádióközlés): Az alsóház keddi ülését hallatlan érdeklődés előzte meg. A pádsorok és a páholyok már jóval az ülés megkezdése előtt zsufolásig megteltek. A diplomaták páholyaiban ott voltak Belgium, Amerika, Argentína, Brazília, Franciaország, Kína, a Szovjetunió, Egyiptom és Japán, valamint Svédország, Románia, Norvégia, Hollandia, Bulgária és Litvánia követei és nagykövetei. Az előkelő vendégek sorában megjelent Koht norvég külügyminiszter is.

Chamberlain miniszterelnököt, amint a terembe lépett, különösen a miniszterek pádsoraiból zajosan meglapostolták.

Az ülés megkezdése előtt több angol képviselő bizonyos kérdéseket tett fel a háborús helyzetre vonatkozóan és ezekre Sir Oliver Stanley hadügyminiszter a következőket válaszolta:

1. A dániai német behatolásról az angol vezérkar főnöke április 9-én, hajnali félnégy órakor értesült.

2. Az angol csapatoknak csak egyrészt látták el fekete szemüveggel a hóvakulás ellen.

3. Egy esetben egy léghárító üteg nem kapott hírt a küszöbön álló német légi támadásról és a bombák az üteget elpusztították.

Chamberlain miniszterelnök bejelenti, hogy a középnorvégiai hadjárat végetért.

Stanley hadügyminiszter beszéde után akkor hágozt tetőpontra az izgalom, midőn Neville Chamberlain az emelvényre lépett. Ugyanebben a pillanatban érkezett Winston

Churchill is, aki Chamberlain mellett foglalt helyet. Az angol miniszterelnök ezeket mondta:

— Amikor a múlt csütörtökön beszéltem, már jeleztem, hogy a hadműveletekről csak tökéletlen képet adhatok. Megkötött az is, nehogy időelőtti nyilatkozatommal nehéz helyzetbe hozzam haderőnket. Ebben a pillanatban már köz tudomásu, hogy csapatainkat Andalsnesnél visszavontuk és vissza fogjuk vonni Namsosnál is. Egyebet most nem mondhatok e dolog kapcsán, nehogy lehetővé tegyem, hogy a német hadvezetés, az összes rendelkezésre álló bombavető rajait odaküldje. Elismerésemet nyilvánítom tengeri, légi és szárazföldi haderőnknek, melyek ezt a visszavonulást egyetlen éjszaka és minden veszteség nélkül hajtották végre. A következő nap reggelén értesültek csak a németek, hogy csapatainkat behajóztuk és ekkor körülbelül ötven bombavető repülőgéppel támadtak. Miután a csapatzállító hajócsoport vadászrepülőgépeink ható sugarán kívül volt még, biztonságuk egyedül a hajók léghárító tüzerétől függött. Örömmel állapíthatjuk meg, hogy a támadás folyamán csak egyetlen angol és egyetlen francia torpedórombolót veszítettünk. Jelenleg a namsosi és andalsnesi csapataink visszatértek a középnorvégiai hadjárat pedig véget ért. Az egész világnak el kell ismernie, hogy csapataink ebben a hadjáratban megbízatásukat tökéletesen és ragyogó bátorsággal teljesítették és ezzel bebizonyították, hogy kiváló felszerelésükkel, mozgékonyaságukkal, a nehéz harcokban, egy sokkal számosabb ellenféllel szemben ellenállóknak bizonyultak.

Attekintés az általános helyzetről

Az események eredményeit nem lehet a veszteségek szemüvegén át nézni. Csak a német előnyomulás késleltetése volt az angol hadicé!

— Nem szándékom szélesebben nyilatkozni a délnorvégiai katonai műveletekről, inkább az általános helyzetet teszem vizsgálat tárgyává, valamint azokat a bíráló hangokat, amelyek kormányom intézkedésével szemben elhangzottak. A délnorvégiai csapatvisszavonásaink híre mély hatást keltett mind a törvényhozásban, mind az egész országban. A Stockholmból érkező és talán éppen az ellenség részéről szárnyrabocsátott hírek olyan reményeket keltettek egyesekben, amelyeket soha sem ígért, vagy állított egyetlen angol miniszter sem. Mindent

meg kellett tennünk, hogy kiküszöböljük ezeket az alaptalan értesüléseket, de ugyanakkor ügyelnünk kellett arra is, nehogy adatokat szolgáltatassunk az ellenségnek a helyzetről. Ilyen körülmények között a kiábrándulás természetes is volt. A délnorvégiai visszavonulás nem hasonlítható össze a gallipoli visszavonulással, hiszen itt mindössze egyetlen hadosztályról volt szó, amelynél veszteségeink nem nagyok és a hátrahagyott hadianyagmennyiség sem jelentős. Ha veszteségeink voltak is, a németeknek sokkal nagyobb veszteségei voltak.

hadihajókban, repülőgépekben, szállítóhajókban és emberben. A legfrissebb események eredményeit nem lehet a veszteségek szemüvegén át nézni. Tudomásul vesszük, hogy bizonyos tekintély-veszteségeket szenvedtünk, amely új színt adott annak a hamis legendának, mintha a németek szárazföldön is legyőzhetetlenek volnának és bizonyos mértékig elbátortalanította barátainkat, de ha pillanatnyilag el is kell fogadnunk, nem kell felbátorítanunk ellenségeinket azzal, hogy rosszabbaknak tüntetjük fel a helyzetet, mint amilyen valójában. A visszahatas tekintetében Franciaország dicséretes kitartást mutatott, ez történt nálunk is, ahol a kudarnak egyetlen hatása az volt, hogy még szorosabbá tette szövetséges kapcsolatainkat. Törökország megingathatatlan maradt, Egyiptom folytatja védelmének megerősítését és Középkeltemen földközi-tengeri flottánk normális clostásával visszaállt a nyugalom. Mint ahogy az várható is volt, a sajtó komolyabbnak mutakozott Svédországban, mint bárhol, mégis sajnálom, hogy egyes lapokban vitajellegű közlemények jelentek meg. A svéd kiábrándulás lehet természetes, de sem Svédországot nem segíti, sem nem szolgálja a szövetségesek ügyét. A legszükségesebb most már a jövőbeli lépések megbeszélése. Ha a svéd kormány és a nép a nyomásokkal szemben a semlegesség politikája mellett döntött, ennek a semlegességnek szigoruan pártatlannak kell maradnia.

Beszéde további részében az angol miniszterelnök a Trondheim körüli hadművelési nehézségeket tárgyalta, közölte, hogy az angol haderő norvégiai célja a németek előrenyomulásának késleltetése volt, az utak, vasutak, hidak felrobbantása útján. Ezután foglalkozott annak a bizonyos expedíciós hadseregnek sorzával, amely készen állott Finnország megsegítésére, de amelyet feloszlattak. Ezzel kapcsolatban Chamberlain azt mondta, hogy ha a haderőt nem is oszlatták volna fel, nem tudták volna a németek előtt megszállni Norvégiát, csakis akkor, ha erre a norvégektől engedélyt vagy meghívást kaptak volna.

Még időelőtti arról beszélni, hogy mi lesz a végeredmény.

— Feltelezem, senki sincs azon a véleményen, — folytatta Chamberlain, — hogy Norvégiát még a német betörés előtt meg kellett volna szállnunk.

— Igazam volt tehát, midőn csapataink visszavonása mellett döntöttem akkor, midőn tervünk kudarcát láttam. Ezt a kudarcot két tényező okozta:

1. Nem tudtuk biztosítani a repülőterek használatát. 2. A németek előrenyomulása rendkívül gyors volt.

— Kérem a képviselőház tagjait, hogy ne alkossanak elhamarkodott képet az eddigi eredményekről. Kétségtelen ugyan, hogy a németek bizonyos eredményeket értek el, de hasonlóképpen bizonyos, hogy drágán fizették ezt meg. Még nagyon időelőtti arról beszélni, hogy a mérleg nyelve a végén milyen irányban hajlik el. A hadműveletek még nem fejeződtek be. Norvégiának egy nagy része még nincs német kézen. Haakon király és a kormány még norvég földön áll, maguk köré gyűjtik a norvég haderőt és harcolni fognak a támadó ellen. Ebben a harcban mellettük állunk. Németország az ő erős és jól felszerelt hadseregével olyanformán helyezkedett el, hogy bármely pillanatban a legkülönbözőbb pontokon támad-

hat. Készek vagyunk szembefordulni a támadással, bárhol jönné is az. Minél élénkebbek a támadások, annál fontosabb, hogy készen várjuk azokat. Egyes miniszterek részéről az a gyanúsítás ért, hogy túlságosan derülátó vagyok. Mások viszont defetisták. Én viszont a közpúton haladok és sem jogos, sem alaptalan reményeket nem ébresztek. Egyes parlamenti

tagok gyakran ismétlik azt a mondatomat: „Hitler elkéste az autóbust.” Midőn ezt mondtam, nem Norvégiára céloztam, hiszen beszédemet április 5-én, tehát három nappal a német betörés előtt mondtam el. A norvég hadjárat következményeit egyesek eltulozzák, én azonban megőrzöm törhetetlen hitemet a végső győzelemben.

Az angol nép még nem tudja a vele szemben emelkedő fenyegetések nagyságát és kiterjedését. — Módosítják a jövő stratégiai terveket. Nagy összefogás kell, hogy behozzák a németek előnyét

Beszéde befejező részében a következőket mondotta az angol miniszterelnök:

— Kötelességemnek érzem annak kijelentését, hogy az angol nép még nem tudja a velünk szemben emelkedő fenyegetések nagyságát és kiterjedését. Sok tanulságot vonhatunk le. Nem mondhatom el, hogyan módosítjuk jövő stratégiai terveinket, de ezek a módosítások mindenesetre a jelenlegi tapasztalatok és tanulságok alapján történik.

— Ovakodjunk attól a kísértéstől, — folytatta Chamberlain, — hogy szétforgácsoljuk erőnket, mert ez az ellenség céljainak felel meg. Órizzuk meg bármilyen belső megosztástól. Szembe kell néznünk a leghevesebb háboruk egyikével, melyet országunk ellen folytatnak, reménykedve, hogy legyőzik bátorságunkat és akaratunkat. Veszekedéseknek nincs ideje. Sokkal inkább össze kell fogunk sorainkat, hogy utolsó cseppnyi erőnket is a felfegyverzés szolgálatába állítsuk. A mi katonai tanácsadóink a legünnepelesebben figyelmeztettek bennünket azokra a veszedelmekre, melyeket a hasonló viták jelentenek. Kérték, hogy ne engedjünk meg hasonló parlamenti tárgyalást. De mi demokratikus országban vagyunk, ahol

kritika van és ahol a megbiráltaknak meg kell engedni, hogy bármilyen legyen a veszély, megvédehessek magukat.

Beszéde végén Chamberlain ezeket mondotta:

— Kísérletet tettek arra, hogy a kormány egyes tagjai között ellentéteket ébresszenek. Közöttünk nincs semmiféle ellentét. Churchill most felhatalmazást kapott a kormánytól, hogy irányításokat adjon a vezérkari főnökök bizottságának. Ilyen körülmények között Churchill nap-nap után felülvizsgálja a hadviselést és különleges felelősséget visel. Emellett megmarad a tengernagyi hivatal élén. Ismételtlen fel akarom hívni az alsóház tagjait, hogy ezekben a kemény napokban jobban tennék, ha háborus erőfeszítéseink fokozásával foglalkoznának. Hadihajókat kell építenünk, repülőgépeket, harcra készülőket, ágyukat és egyéb hadfelszerelési dolgokat kell termelnünk. A kormány mindent megtesz, hogy behozza azt az előnyt, amelyet Németország hosszú évek előkészületeivel nyert. Minden igyekezettel azon vagyunk, hogy fokozzuk erőnket és végül képesek legyünk arra, hogy csapatokat osszunk akkor és ott, amikor és ahol mi akarjuk.

A munkáspárt vezére megindítja a vitát:

Túlságosan bizakodó volt mult hétig az angol miniszterek beszéde, s most annál nagyobb a kiábrándulás

Chamberlain beszéde után Attlee őrnagy, a munkáspárt vezére szólalt fel.

— Mégis be kell érünk, hogy visszavonuljunk és kudarcot szenvedtünk. Chamberlain miniszterelnök úr mult csütörtöki beszédének hangja túlságosan bizakodó, a Churchillé meg egyenesen ultraoptimista volt. Nagy reményeket ébresztettek úgy a miniszterek beszédei, mint a sajtó és rádió tájékoztató közleményei. Nagy várakozások után a kiábrándulás annál nagyobb volt. Soha sem volt szó kísérleti expedícióról. Anglia úgy tekintette a norvégiai hadjáratot a sajtó és a miniszterek beszédei alapján, mint jelentős eseményt. Az általános vélemény az volt, hogy az ellenség fejjel rohan a falnak. Egyetlen pillanatig sem adtuk tanujelét a kezdeményezésnek. A kormánynak az volt a szándéka, hogy megszakítja a svéd vasérré és a Narvik közölte utat. A német ellentámadás valószínűsége nyilvánvalóvá teszi a kérdést.

hogy mit tettünk mi a kellő felkészültségre.

— Március 18-án azt hallottuk itt, hogy százezer emberünk áll készen, hogy elinduljon Finnország felé. Nem érthetem a sietséget, mellyel ezt a hadsereget feloszlatták, pontosan az aknamezők lerakása előtt, amikor számítani lehetett a német ellenintézkedésekre. Tudni óhajtom, ha ezek a csapatok megfelelően fel

Szerdán folytatódik a vita. Churchill védőbeszéde lesz a befejezés. A munkáspárt nem használja ki a kormány ellen a helyzetet

Londonból jelentik: Az angol alsóházban szerdán délután folytatják a kedden megkezdett vitát. A Reuter jelentése szerint szerdán délután a vitát a munkáspárti ellenzék szónokai vezetik be és

voltak szerelve, a szükséges felszereléssel, légi haderővel és hajókkal és ha legmegfelelőbb csapatok voltak. Tudni óhajtom, melyek voltak azok az értesülések, amelyeket az Intelligence Service szállított a német csapatösszevonásokról és készülődésekről és tudni óhajtom, hogy ezt az értesüléseket kellőképpen felhasználták-e, mert az a benyomásom, hogy a kormány túlságosan csak Narvikra összpontosította figyelmét és nem számolt az általános helyzettel.

Attlee a továbbiakban ezeket mondotta:

— A kormány vak és süket, ha nem veszi észre, hogy az angol nép széles rétegeit aggály tölti el és sokan úgy gondolkoznak, hogy a hadviselésből hiányzik az erély, a hozzáértés, lendület és elszántság. Sokan úgy vélik, hogy a hadviselésért felelős államférfiak a multban egyik kudarcot a másikra halmozták és Norvégiát megelőzte Csehország és Lengyelország esete. Általános az a vélemény, hogy ezt a háborút nem veszítjük el. A győzelem eléréséhez azonban megfelelő vezetés szükséges.

A liberális vezér és munkáspárti helyettes vezér felszólalása.

Sir Archibald Sinclair liberális vezér szólalt fel ezután. Szerinte szükséges, hogy figyelmeztessék a kis semleges államokat: vállaljanak kockázatot abból a célból, hogy a nagyobb kockázatot elkerüljék. Kérdés azonban, hogy milyen lépéseket tett az angol kormány abból a célból, hogy a veszélyt elhárítsák.

Wedgwood ezredes, a munkáspárt helyettes vezére felszólalásában azt hangoztatta, hogy a flotta meg tudja védeni Angliát az éhenhalástól, de a megrohanástól nem. Az angol kormánynak ugyanazokat a fegyvereket kell használnia, mint Hitlernek, ha meg akarja verni Németországot.

— Nem tudjuk ma, — mondotta — hogy Németország hol üt legközelebb. Ennek folytán mindenütt mozdulatlanokká váltunk. Ha sikert akarunk, nekünk kell Hitlerrel várakozásra kényszerítenünk és arra, hogy ő féljen, hol ütünk. Svédország vegye tudomásul, hogy azonnal akcióba lépünk, ha a németek a vasutvonal mentén Luleåig jutnak.

Legfőbb hivatalos direktóriumot, háborus kormányt kell létesíteni.

Améry volt miniszter kijelentette, bármely pillanatban bekövetkezhet a következő csapás. Lehet, hogy Hollandiában, lehet, hogy a Földközi-tengeren. Egyetlen utat kell követni: legfőbb hivatalos direktóriumot kell létesíteni, olyan háborus kormányt, amelyet Lloyd George szervezett meg a legutóbbi világháborúban. Ezt követeli a képviselőház és a közvélemény túlnyomó többsége. Améry beszédét megtapsolta több kormánytámogató képviselő is és tetszést aratott a szabad-élvű és munkáspárti oldalon is.

Haakon király kiáltványt intézett a norvég néphez

Kilátásba helyezi, hogy Észak-Norvégiából kiindulva visszafoglalják az országot

Londonból jelentik: A Reuter iroda jelenti valahonnan Norvégiából:

Haakon norvég király kiáltványt intézett népéhez s a többi között ezeket mondja:

— Észak-Norvégiában még mindig erős állásokat foglalunk el és innen kiindulva a most szerzett segítséggel északról fogjuk visszahódítani az ország többi részét. Az ellenség számbeli és tech-

nikai fölénye volt az, ami visszavonulásra készítette. Okunk van hinni, hogy rövidesen megváltozik a helyzet.

A kiáltvány ezután bírálja a németek eljárását és hozzáteszi, hogy a király és a kormány el van tökéltve arra, hogy kitart mindaddig, míg az országot fölszabadítják.

Churchillnek a kormány álláspontját védő beszéde fejezi be, előreláthatólag még szerdán este.

Ami a munkáspártot illeti, azt hiszik, hogy a párt vezeterei nem akarnak tőkét kovácsolni a norvégiai kudarcból. Ha tehát szerdán az elégedetlenkedő konzervatívok kihívják a kormányt, a kabinét számíthat a munkáspárt támogatására. Ha pedig nem kezdenek akcióba az ellenzéki pártok, a munkáspárt esetleg tartózkodik a kezdeményezéstől.

Hollandiában behívták a partvédő tengerész-tartalékosokat.

Amszterdamból jelentik: Hollandia és a külföldi államok között kedden este 10 órakor minden távbeszélőösszeköttetés megszakadt. Hír szerint szerdán délelőtt helyreállt az összeköttetés.

Hollandiában behívták a partvédő tengerészeti gyalogság tartós szabadságon lévő tagjait, akik az 1927—28-as korosztályhoz tartoznak. A behívottak a legközelebbi időn belül kötelesek jelentkezni Rotterdamban. A behívást rádió útján keresztül közölték.

A belga sajtó minden magyarázat nélkül ismerteti a holland biztonsági intézkedésekről szóló híreket. Illetékes belga körök kijelentették, hogy Belgiumban nem terveznek hasonló intézkedéseket.

Az olasz szenátus külügyi bizottsága jelentést készített az ország külpolitikai magatartásáról

Cáfolják az Olaszországhoz intézett angol ultimátum hírét. Az idegháború enyhült Délkelet Európában

Rómából jelentik: (Stefani-ügynökség.) A szenátus külügyi bizottsága jelentést állított össze Olaszországnak a háborús időkben kialakult külpolitikai helyzetéről. A jelentés hangoztatja, hogy Olaszország magatartását a háborúval kapcsolatban a minisztertanács, a fasiszta nagytanács és Ciano beszéde határozta meg.

Az angol-olasz kapcsolatokkal foglalkozva a jelentés azt írja, hogy azok még mindig az 1938 husvétii egyezményen alapulnak. Az utóbbi időben a háború, különösen annak gazdasági vonatkozásai következtében nyugtalanságok merültek fel, amelyeket Olaszországban igyekeztek és igyekeznek fogynak észérezni. Hasonló az olasz-francia viszony is. A francia kormány egyes intézkedései a Franciaországban élő olaszokat sújtják. Az olasz kormány megfelelő intézkedéseket hozott, amelyek lehetővé tették, hogy a külföldi olaszok tömegesen visszatérhessenek. Végül hangoztatja a jelentés, hogy a szenátus külügyi bizottsága a legteljesebb bizalommal viseltetik a Duca és Ciano külpolitikája iránt.

Rómából jelentik: Illetékes olasz körök az angol nagykövetség körében is cáfolják egyik amerikai hírigyűzős jelentését, mely szerint az angol kormány ultimátumot intézett az olasz kormányhoz, hogy tisztázza magatartását a jelenlegi háborúval kapcsolatban. Hangoztatják, hogy a jelentés teljesen légből kapott, neveléses koholmány.

Az olasz lapok balkáni tudósítói arról számolnak be, hogy a délkelet-európai helyzet enyhült. A lapok hangoztatják, hogy az idegek háborújának sötét felhői eltávoztak a Balkánról. A délkelet-európai közvélemény megnyugodott. Az illető államok és a szomszédos nagyhatalmak közötti barátság sokkal szilárdabb és mélyebb a mesterségesen szított feszültségnél. Az olasz sajtó utal a jugoszláv lapok véleményére, mely szerint Olaszország ebben a pillanatban nem szándékozik megváltoztatni nem hadviselő magatartását.

A francia külügyminisztérium cáfolata a Reynaud-Chamberlain közötti telefonbeszélgetésről.

Budapestről jelentik: A francia külügyminisztérium a budapesti francia követséghez táviratot intézett, amelyben kijelentette, hogy az a világsajtó egyrésztében felmerült hír, mely szerint a francia miniszterelnök április 30-án az angol miniszterelnökkel telefonbeszélgetést folytatott, melynek során a szövetségesek Földközi-tengeri terveit beszéltek meg, nem felel meg a valóságnak. Sem a beszélgetés nem történt meg, sem az arról közölt hírből foglaltak nem felelnek meg a szövetséges kormányok szándékainak.

Pál jugoszláv kormányzóherceg külpolitikai kérdésekről tárgyalt a horvát parasztpárt vezérével.

Belgrádból jelentik: Pál jugoszláv kormányzóherceg kedd este fogadta Macsek helyettes miniszterelnököt, a horvát parasztpárt vezérét, aki előző

leg Cvetkovics miniszterelnökkel és a kormány több más tagjával tárgyalt. Azt hiszik, hogy ez alkalommal külpolitikai kérdések is szóba kerültek. A Horvátok nagy súlyt helyeznek a szigorú semle-

A német politikai körök a Földközi-tenger kérdésében hiányosnak tartják a Chamberlain beszédét

Berlinből jelentik (Német Távirati Iroda): Chamberlain keddi parlamenti kijelentéseit Berlinben nagy érdeklődéssel várták. De a beszéd nyomán az a vélemény alakult ki, hogy a nyilatkozattól nem lehet semmiféle különösebb hatást várni, mely befolyásolhatná a feszült légkört, hiszen a beszéd semmi vonatkozásban nem tartalmazott felvilágosítást a szövetségesek szándékai vagy háborús politikai megfontolásaira nézve és nem árulta el, hogy mi készítette a szövetségesek a földközi-tengeri intézkedések megtételére. Ennek következtében semleges politikai megfigyelőknek az a véleménye, hogy a legközelebbi napokban továbbra is az a kérdés marad szönyegen, vajjon a német megítélésnek megfelelően a szövetségeseknek a Balkán és Délkelet-Európa elleni támadó magatartására kell-e számítani, vagy nyugtalanság keltésével Németország megelőző akcióját akarják kiterjeszteni az említett területre. Emiatt egyre több megjegyzéssel kísérik azt a tényt, hogy a szövetségesek a nyugati frontról egyáltalában nem tesznek említést. Ez ismét azt a német elgondolást ébreszti fel, hogy a szövetségesek a földközi-tengeri intézkedésekkel valami mást akarnak leplezni.

Jorga tanár cikke a turista külföldi látogatások ellen.

Bucurestiből jelentik: Jorga professzor királyi tanácsos a Neamul Romanesc egyik legutóbbi számában „Nem vagyunk turistacélpont” címmel a következőket írja:

— Régebben sokat panaszkodtunk amiatt, hogy nem jönnek hozzánk turisták. És igyekeztünk propaganda-könyvekkel, folyóiratokkal és plakátokkal felhívni a figyelmüket országunkra. Iparkodtunk megmutatni nekik, mily gyönyörű helyek vannak itt, milyen románikus szépségűek tájaink, milyen elbájolóak a várkastélyaink, monostoraink és templomaink és milyen újszerűek a nyugati ember számára a mi népünk viselete. És minden hiábavaló volt. Az óhajtott vendégek csak nem jöttek el hozzánk. Soha egész hosszú nyári időszakokon át nem találkoztunk velük, hogy turistálkodtak volna hegyeink között, jártak volna szépséges völgyeinket, behatoltak volna erdőseink

Szabó és szabónőket

értesítjük, hogy nemcsak a szövetségeseknek, hanem az összes bélésszöveteknek az árát is leszállítottuk. Teljes tisztelettel:

DEUTSCH posztóáruház
Oradea, str. Avram Iancu 4 sz.

gességi politikára és jó egyetértésre valamennyi szomszéd állammal.

titkaiba és általában méltó figyelmet szenteltek volna nekünk. Mi maradtunk azzal, hogy áhitottunk utánuk.

— És ime, nem tudom miféle titokzatos módon, egyszerre jönni kezdenek hozzánk, ha nem is mindenünnen, legalább a legközelebbi nyugatról. Jönnek kis kalapjakkal a fejük búbján, gyapjúharisnyával lábikrájukon, szeges bakancsokkal lábukon. Nők nem jönnek, — csak férfiak, erőteljes férfiak. Nagyon hizelgő számunkra ez az érdeklődés, de mégis kénytelenek vagyunk egy megjegyzést tenni, barátságos figyelmeztetés formájában: Ma már nem vagyunk érdekesek.

— Nem vagyunk többé érdekesek, noha természeti szépségeink ugyanazok, a műemlékek és a néprajzi különlegességek is ugyanazok. De mi most küzdések között élő nép vagyunk. Becsületesen élünk igazságos és drágán megfizetett határaink között és anélkül, hogy erre okot szolgáltatnunk volna, ott tartjuk e határok mentén férfilakosságunk virágát, akiknek távollétét szegénységben siratják az aszszonyok és a gyermekek. És az ország kimerül, hogy meg tudjuk védeni bármilyen utonálló cselekménnyel szemben.

— Azért, mint afféle elkeseredett emberek, nem vagyunk többé abban a hangulatban, hogy bárkinek, aki jön és „Adjon Isten”-nel köszönt reánk, „Fogadj Isten”-nel válaszoljunk.

Békelépések felőli tájékozódás végett Washingtonba hazahívták Amerika berlini ügyvivőjét.

Washingtonból jelentik: (United Press.) Roosevelt elnök péntek este beszédet intéz a washingtoni tudományos kongresszushoz. A beszédet rádió útján közvetítik Európába is.

Washingtonból jelentik: Az Egyesült Államok berlini ügyvivőjének amerikai útjával kapcsolatban az amerikai külügyi hivatalban kijelentették, hogy az ügyvivő rövid szabadságot kért, mert már hosszabb idő óta távol van otthonától.

Washingtoni sajtóköri körökben — mint a Német Távirati Iroda jelenti — felmerült az a föltevés, hogy Roosevelt azért kérte haza a berlini amerikai ügyvivőt, hogy megbeszélje vele, tehet-e lépéseket a béke érdekében. A jelentés szerint az amerikai ügyvivő Rómában tanácskozott Philips, ottani amerikai nagykövettel.

Egy hét alatt sok minden történhetik...

Biztos azonban, hogy egy hét múlva lesz az ÁLLAMI SORSJÁTÉK

MAJUS 15-IKI HUZÁSA

Ha még nem vásárolt sorsjegyet, akkor keresse fel még ma kedvelt sorsjegyrudáit és vásároljon sorsjegyet, hogy résztvehessen a MILLIÓS NYEREMÉNYEK szétosztásában.

Ghelmegeanu belügyminiszter körrendelete a közellátás biztosítására

Bucurestiből jelentik: Ghelmegeanu belügyminiszter az ország különböző részein tett

látogatásai és a királyi helytartók május 4-iki brassói tanácskozása alapján a következő körrendeletet intézte a királyi helytartóságokhoz:

— A falusi és városi lakosság életnivójának megjavítását érdeklő kérdések állandó vizsgálat és gond tárgyat kell, hogy képezzék s pontosan megállapítandók a hiányok és az ezek javítását célzó javaslatokat azok megoldására közölni kell az illetékes miniszterekkel. A helyi közigazgatásnak tevékeny és késedelem nélküli együttműködést kell kifejeznie a helyzet megvizsgálásában, a kezdeményezésben és a javaslatokban, hogy a legalkalmasabb eszközöket sikerüljön megtalálni a lakosság ellátása, az élelmiszer megfizetése és az árak megállapítása kérdéseiben, hogy így össze lehessen egyeztetni a termelés érdekeit a fogyasztók nagy tömegeinek szükségletével. Különösen felhívom a figyelmet az élelmiszerek szétosztásának és a megfelelő mennyiség biztosításának kérdéseire, a városi és falusi nagyfogyasztású cikkek ügyére. Ebből a célból a célból a nemzetgazdasági minisztérium utasításai alapján intézkedések teendők az egyes tartományokban lévő készletek megállapítására, hogy így azután azok a területek, amelyeken az elsőrendű szükségleti cikkekben hiány volna, ezekből megfelelő ellátást kapjanak.

Intézkedések teendők minden helytartóságban, hogy a hiányt szenvedő területek ellátására a helyi lehetőségek keretei között biztosítsák a szállítási eszközöket. Az elsőrendű fogyasztási cikkek készleteinek észszerű elosztására és biztosítására vonatkozó kérdésekben a helytartó-

ságoknak a helyi hatóságok vezetőivel együttműködésben kell eljárniuk a maguk részéről, megítélve a szükséges kezdeményezést, az összes magán és több cselekvési eszközök megszervezését és ösztönzését, melyek a törvényes hatáskörnek megfelelően gazdasági intézkedések pénzügyi eszközeinek megszerzésére a minisztertanács jóváhagyta a tartományi költségvetések alapjainak felhasználását egyelőre a bíza és fa beszerzésére. Az az eredményes tevékenység, melyet eddig a helytartóság vezetősége kifejtett, biztosítéka annak, hogy teljes siker fogja kísérni most kért gazdasági tevékenységét is.

A román-magyar gazdasági tárgyalásokat Bucurestiben folytatják

Bucurestiből jelentik: A román-magyar kereskedelmi és fizetési egyezményre vonatkozó tárgyalások még április 29-án megindultak Budapesten, ahová Gr. Dumitrescu államtitkár vezetésével román bizottság utazott. A tárgyalások feladatául a Magyarországgal szemben fennálló román kliring-követelések végleges rendezését jelölték meg.

A múltban Magyarországnak Romániával szemben jelentékeny árutartozása állott fenn amiatt, hogy a romániai behozatal nem működött, úgy amint azt megállapították. Ezeknek a tartozásoknak a túlnyomó részét Magyarország már rendezte is, részben szabad devizában fizet-

ve, részben pedig olyképpen, hogy a cseh-morva védnökségre irányuló magyar kiviteltől származó követelések egy részét háromoldalu megállapodás alapján Romániának engedte át Magyarországnak.

Ujabb jelentések szerint a román-magyar megbeszéléseken máris sikerült a nagy kérdésekben megállapodásra jutni. Eszerint Románia petroleumtermékeket és más nyersanyagokat szállít Magyarországnak, amely a maga részéről nagyobb mennyiségű ócskavasat szállít viszonzásul.

A tárgyalásokat egyébként Budapesten megszakították és Bucurestiben folytatják tovább.

A május tizediki ünnepségek

— A rendőriönökség rendeletei —

Oradea-Nagyvárad. Saját tud. Gritta Ovidiu rendőrkezes a május 10-iki ünnepségekkel kapcsolatban a következő rendelkezést tette közzé:

1. A vasárnapi munkaszünetről szóló törvény alapján vasárnapi munkaszünet lesz ezen a napon.

2. Felhívjuk a város lakosait, hogy tüzzék ki a nemzeti zászlót, a vonatkozó rendelet szerinti nagyságban. Azonkívül az utca felé néző ablakokat, valamint az üzletek kirakatait öfelsége a királyi és Mihály nagyvajda fényképével kell díszíteni, este pedig 20 és 22 óra között kivilágítandók az ablakok.

3. Azok, akik részt akarnak venni a Piata

Unirii rendezendő ünnepélyen legkésőbb délután 10 óráig meg kell hogy jelenjenek ott, hogy a rendőrségi szervek kijelölhessék helyeiket.

4. A tribünön csak azok helyezkedhetnek el, akiknek jegyeik vannak. Ugyanígy a járdán is a Piata Uniriiin lévő villamosmegállótól egészen a Victoria bankig.

5. A jegyeket nem lehet más személyeknek átengedni. Egy jeggyel csak egy személy jelenhet meg az említett helyeken.

6. A közönséget kérjük, hogy alkalmazkodjék az intézkedésekhez és rendelkezésekhez, hogy az ünnepségek méltó fényvel folyhassanak le.

GRITTA OVIDIU, rendőrkezes.

Én nem vagyok olyan

Irta: Farkas András

Péter Gyula barátom, osztály- és sorstársam karonragadt és cipelt kifelé. Barátom volt, amilyen csak egy tizenhétéves diáknak lehet; életem, sorsom — sőt ami fontosabb — feleleteim osztályosa. Ezenkívül valóságos és belső titkos tanácsosom: betegség miatt történt mulasztásnak, mint okozatnak, ő kereste meg az okát, ő mondta meg — valóságosan és belsőleg, — hogy a „wegen” prepozíció milyen esettel jár, hogyan kell a „cum”-okat kis, bármikor használható papirosra feljegyezni. Azonkívül ő lopkodta ki jó és szerető édesatyja könyvtárából azokat a könyveket, melyekből műveltségem lényeges elemeit s háborzongató álmaimat merítettem.

... Bár évekig el tudtunk volna egymással hazudni és soha nem untuk egymást, most mégis kelletlenül követtem. Kis összejövetel volt nálunk június végén, az érettségi után: pár fiú a volt osztályból s a rokonsághól, néhány lány, grommofon, szendvics, tea — sőt cigaretta — és tánc. Hát remek volt. Csak az volt a baj, hogy én akkor a tánc művészetében nagyon is kezdő fokon voltam, hát nem nagyon mertem táncolni. Különösen, mikor láttam: milyen grandseigneuri eleganciával forgatják, taszigálják, hajlítják mások a gyönyörűségtől ajúltra komolyult fruskákat, akik — ugrándoztak hátrafelé... Nézzük csak Keserü Ferit, Ilonkával táncol s akkorát lépeget vékony lábával, hogy a lánynak minden tagja recseg-ropog a nagy igyekezetből s úgy nyúlik, mint a pók. Keserü Feri meg világhódító önérettel szorítja ma-

gához hölgységét, lelógó haját hátraveti s lemosolyog a valószínűtlenül vékony, szeszínű hajú hajadonra... Ilonka különben a Gyula húga s hallottam már olyan véleményt is, hogy a világ legszebb lánya.

Nagyon utáltam ezt a Keserü Ferit. Különösen az utóbbi idő volt kibíratatlan. Ugy fennhordja az orrát, amiért ő költő, pedig a télen is csak azért fogadták el elsőfokra „Kökényszem” című versét, mert én bírálтам s nagyon megdicsértem. (Gyula azt hitte, hogy Retkes írta.) Ilyenkor meg, hogy táncolni tud, nem lehet vele beszélni. Csak néztem, néztem: milyeneket nevetnek Ilonkával! A pattanások egészen kivörösödnek a nagy jókedvtől... Nem szívesen mentem ki Gyulával: meg akartam várni a tánc végét, hogy megmondhassam Ilonkának, hogy hát ez már mégis csak... hogy... szóval, hogy nem hittem volna.

De Gyula csak vitt kifelé. Ott leültünk az egyik padra, akkor aztán dühösen beszélni kezdett:

— Nem akarok semmit se mutatni; elvégre az ember úriember, nem igaz? — De már az idegeimre megy ez ott bent. Mondd: te nem találsz nevetségesnek, hogy az a sok örült hogy futkározzik azok után a csitrik után? Hát igazán szégyellem, hogy barátaim. Hogy lehet egy fiú, pár nappal az érettségi után ilyen nyim-nyám, anyám-asszony katonája! Összeülhetnének, beszélgethetnének, megtárgyalhatnók az összeállítást a PTBSE ellen... Nem, ők súrolják a padlót, rángatóznak, meg „Drága Ilonka, milyen jól áll ez a szalag!... Milyen csodásan táncol! Nincs ezekben semmi komolyság.

— Az biztos — válaszoltam komolyan.

— Látod — lobogott tovább Gyula, — ezért szeretlek téged. Te is olyan férfiasan viselkedel

ezzel a maskarákkal szemben, mint én... Elnézem őket, különösen pedig Keserü: hogy borotválkozik, hogy igazgatja a nyakkendőjét, hogy ékeskedik Ilonkával... Te, mondd: te is szépen találsz Ilonkát?

— Hát... én...

— Mondd csak ki. Rettenetes csúnya, nekem megmondhatod, én a testvére vagyok. Mi is volna szép ezen a nyálás csitri: maroknyi csepű haj, buta borjú szemek, csirke nyak és egy ekkora szájj. Mondjuk meg őszintén, nem igaz?

— Hát...

— No és a nyelve! Be se lehetne fogni a száját, csak úgy rángatja a vállát, ha az ember komolyan rászól... És tudod te, milyen buta ez a lány? A multkor azt kérdezte: „A gimnáziumból senki se játszik az olaszok ellen?” Tegnap meg azt mondja: „Apuka, mi az a lóerő?” Ezek az örült kakaduk meg még a kezét is megcsókolják, bolondok. A multkor meg majdnem szétmentem nevetemben, mikor elmondta, hogy Keserü fényképet kért tőle, meg egy hajtineset.

— Keserü?

— Az az örült. Egész bele van bolondulva. Olyan verseket írál hozzá, hogy a hasamra fogom. De rímeket nagyon jókat tud kitalálni, az igaz. Emlékszel még a „Kökényszemre”?

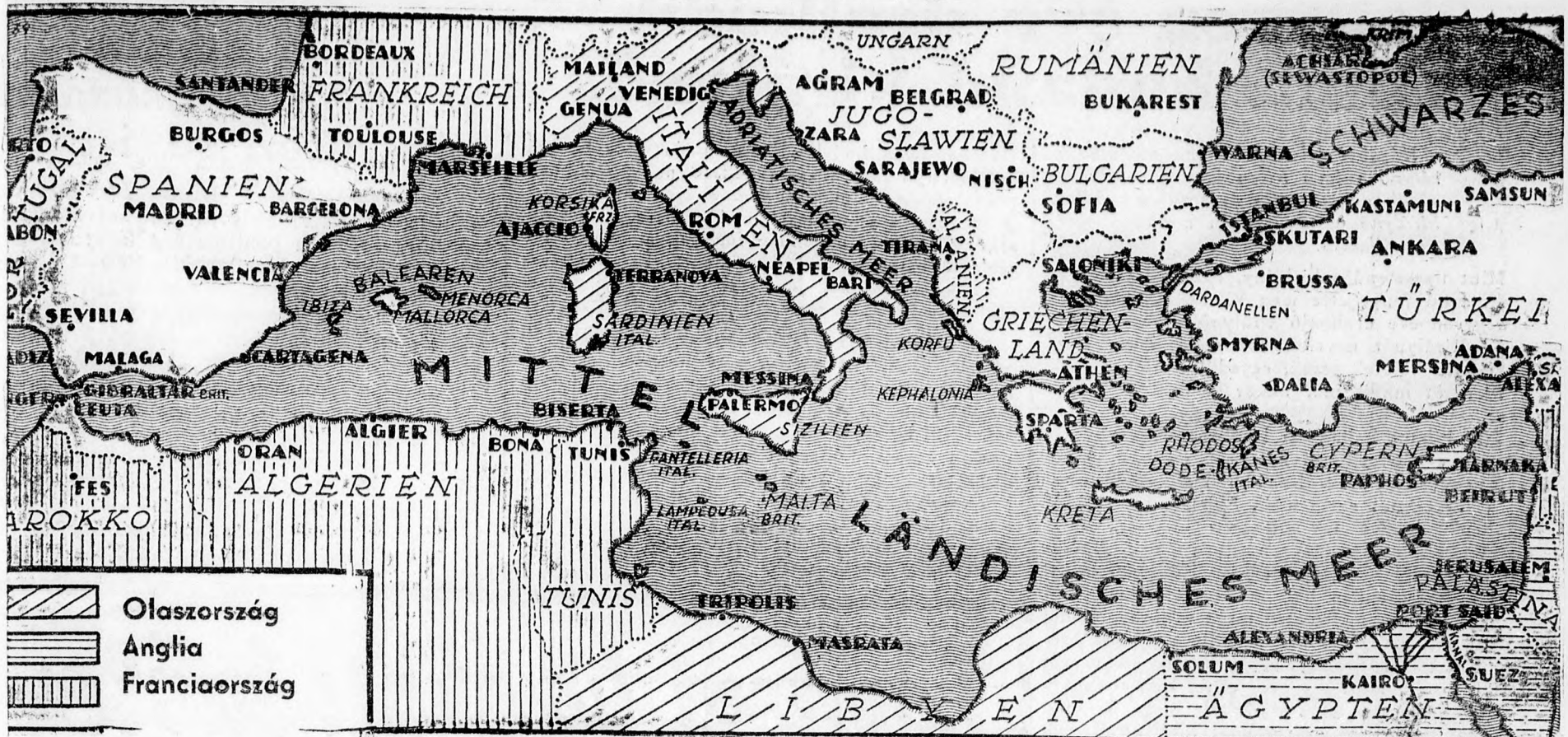
— Azt Ilonkához írta?

— Mind öhozzá...

Elgondolkozott, meghatva folytatta: — Csak annak örülök, hogy itt vagy te. Legalább valaki megmutatja Ilonkának, hogy milyen az igazi férfi. A multkor is jól megmondta neki, mikor kért, hogy mutasd meg díjnyertes hazafias versedet: „Nem lányoknak való”, — így kell velük beszélni, meg mikor mondta, hogy mi-

A Földközi-tenger medencéje

— A Magyar Lapok kizárólagos közlése —

Az ó-korban *Mare internum*-nak, máskor *Mare nostrum*-nak nevezték azt a nagy beltengert, amely Dél-Európa, Észak-Afrika és Elő-Ázsiá között terül el. Ma Földközi-tengernek nevezzük. Hatalmi ellentétekkel, ellentétes gazdasági, politikai, hadászati érdekekkel keresztül-kasul barázdált, felkavart Földközi-tengernek. Milyen régen volt az, amikor a földrajzórakön ártatlan adatokkal tömtük a fejünket és nem is sejtettük, hogy a számok, nevek és helyek világviharok rejtegetői.

A Földközi-tenger a föld legnagyobb beltengere. Kiterjedése két és fél millió négyzetkilométer. Az Atlanti-óceán felé természetes kijárója a Gibraltár-szoros. India felé pedig a Suez-csatorna. Ez a szigeteken és partokban gazdag tenger már a legősibb időkben a népek tengeri iskolája volt. A föníciai és a görög gyarmatosok ezért fejlesztették fokozatosan zárt egységű közlekedési hálózatá. Ezzel az egységgel együttjárt természetesen

a kulturális egység is. Csak a izlám észak-afrikai és előázsiai térhódítása tudta szétmállasztani ezt a csodálatos egységet. Amerika felfedezése és a Szezi-csatorna megnyitása lényeges eltolódásokat idézett elő a kereskedelmi gócpontok kérdésében.

A Földközi-tenger jelenleg fontos közlekedési út Anglia számára. Ezt az utat védi Gibraltár, Malta és Cyprus szigete és Egyiptom katonai kézben tartása. Az angol érdekeket keresztezi Spanyolország, Franciaország és Olaszország Afrikába irányuló gyarmati törekvései.

A Földközi-tengert az olasz félsziget nyugati és keleti medencéire osztja. A két medence választóvonalá a Tunisz és Szicília közötti tenger alatt húzódó gerinc. Ennek a gerincnek kiemelkedő pontjai Málta-szigete, az angolok híres erődje és a legújabbban sokat szereplő Pantelleria-sziget, amely az olaszoké. Pantelleria helyzete sokkal előnyösebb, mint Máltáé, mert a Tunisz és Szi-

cília közötti legkeskenyebb szakasz közepén van. Az olaszok félelmetes erődde építették ki.

A nyugati medence fontos szakasza a Szardínia, Szicília és Olaszország között elterülő Tyrrheni tenger, amelyről a *Tevere* című olasz lap legutóbb azt írta, hogy „zárt tenger”. A keleti medence nagyobb. Ebbe nyulik bele a Balkán-félsziget. Itt van Kréta és Cyprus szigete, továbbá az olasz birtokban levő Dodekanesz szigetsorozat legnagyobb szigetével, Rodival. Az Égei-tenger a Dardanellákon, a Márvány-tengeren és a Bosporuson keresztül érintkezik a Fekete-tengerrel. A keleti medence legfontosabb vidéke a kisázsiai part (kölaj-kikötőkkel) és a Nilus torkolatának a vidéke a Szezi-csatorna bejáratával.

A Földközi-tengeren keresztül vezetők közlekedési utak fontossága, a köllaj-szállítások fontos kikötői, a félszigetek és szigetek medencezáró, útkeresztező helyzete, a gyarmatok közelsége vagy távolsága, a gyarmatokon, különösen a partvidéken lakó bennszülött népek nemzeti önállóságra való nyílt, vagy rejtekben dolgozó törekvése, a kikötők, szigetek és medencék hadászati fontossága, a Földközi-tenger népeinek életrevalósága, a kontinens belsejébe vezető utak helyzete: ime ezekből a kérdésekből szövődik össze az az általános nagy kérdés, amelyet mostanában közel-keleti, vagy délkelet-európai kérdéseknek szoktak nevezni. Kitűnő térképünk közlésével arra akarunk módot nyújtani olvasóinknak, hogy a napi események befolyását és alakulását könnyen figyelemmel kísérhessék. (k. n.)

Ilyen jól táncoltak Fábryéknál. Én is azt mondom: „kecskéknak való ugrabugrálás, jellemző, hogy jól érzi magát közöttük”.

— Hát én nem is leszek egy lánynak se a fiskutyájá! — vettem fel a fejemet. — A multkor is Keserü nem mehetett tenniszezni, engem hívott; „nem akarok ha — ló nincs — lenni”. Ma is dicsérték a ruháját, megmondtam, hogy nekem nem tetszik s ha ezután Keserü verseiről kérdez, azt is megmondom, hogy fűzfapoéta.

— Hagyd, öregem, ne törődj vele. — Nem hagyom, most már csak azért is megmutatom, hogy vannak még olyanok is, akik nem akarnak olcsó eszközökkel tetszeni. mint Keserü és társai.

— Hát te nem, az biztos. Már a multkor is mondta Ilonka: „Nem értem, hozzáam mindig olyan búval bélelt, mérge, mintha gyilkolni akarna.” Hogy ő nem érti, miért haragszol...

— Ezt mondta? — Ihigen. De én megmagyaráztam neki: „Nézd, te nyálas, nem mindenki Keserü Feri aki megáll veled az előszobában suttogni. Vannak még fiúk, akiknek gondolatai nem ilyen csitri körül szállonganak, hanem komolyabb munkát és hivatást is találnak”.

— Igazad van, öregem... Engem ezek a lányok úgy se értenének meg soha. Én itt úgyse találnék soha egy lányt, aki megértene engem, aki hinne bennem, aki meglátná, hogy a kemény beszéd és bántás megett is van szív... Te, komolyan, csokolóztak is?

— Csak úgy cuppogott. Osztt mikor engem észrevettek, mintha semmi sem történt volna: „Akkor, Ilonka, holnap a rendes időben a teniszpályán, csokolom a kezét”...

— Azért így nem szabad beszélni!

— Ah, öregem! Neked nincs lánytestvéred, te nem tudod, mi az: van az embernek egy testvére, akivel elbeszélgetne mindenről, aki segítene az embernek. Ez meg beleszabol a könyvébe, aztán: „Gyuulla, kísérj el a teniszpályára, kísérj el a templomba, kísérj el a... majd megmondom hova”. Ha aztán fiúk közé kerülünk, akkor elkezdik a dumát. én meg állok, mint számár a hegyen... Látod: ilyen testvér kellene nekem. mint te, aki komolyan veszi a dolgokat, akivel megértem magam, akinek nincs előttem titka.

— Ilonkának van? — Ah, folyton titkolózik... Keserüről se mondott volna semmit, de a bácsinak jó szeme van, nem lehet becsapni... Valamelyik nap megint ott somfordál körülöttem, mondom neki: „Mi bajod van?” — Azt mondja, hogy: „Te, mondd, szerelmes ez a Bandi valakibe?”

— Én? — Te... Mondom: „Mért érdekel az téged?” Különbben is mindjárt mondtam, hogy nem foglalkozol te ilyen gyermekes dolgokkal.

— Ezt mondtad? — Igen, persze csak úgy. „De — kérdezem azután — minek az neked?” Csak nevet, hogy: „Csak. Kell.” — „De minek?” — „Hát csak!” Már majd nyakon ütöttem, mikor kibökte, hogy egy zsebkendőt akar neked adni.

— Nekem?! Zsebkendőt? — Igen. És ilyenekből akar előttem titkot csinálni.

— Azért ez kedves... Nagyon kedves... És ezóval, nevetett?...

Azon az estén írtam az első szerelmes verset. Ilonkához.

A beruházási kötvények május elsejei sorsolásának eredményei

Az Inzestrea kötvények május 1-i sorsolásán a következő számok nyerték a nagyobb nyereményeket:

3 millió leit nyert. 2,128.899.
1 millió leit nyertek: 1,771.654 és 2,159.334.
500.000 leit nyertek: 1,202.183, 2,677.978 és 3,004.247.
250.000 leit nyertek: 62.647, 837.883, 1,079.982 és 1,082.919.
100.000 leit nyertek: 5374, 881.027, 1,969.746, 3,158.523, 17.162, 1,016.548, 2,144.893, 3,184.655, 66.911, 1,093.801, 2,442.262, 3,206.778, 210.289, 1,137.595, 2,477.678, 3,283.416, 427.154, 1,164.272, 2,525.982, 3,236.526, 525.612, 1,237.362, 2,634.503, 3,542.428, 628.327, 1,350.651, 2,828.407, 3,584.512, 684.423, 1,568.479, 2,976.023, 3,652.318, 684.425, 1,643.504, 2,993.756, 934.931, 1,756.188, 2,996.141.

A fentiekben kívül 10.612 kötvényt egyenként 1200 leies nyereménnyel húztak ki.

EMBEREK ÉS TÁJAK

Negyven éve uralkodik Vilma holland királynő

Hágából jelentik. Vilma holland királynő a jövő héten ünnepli uralkodásának negyvenedik évfordulóját. Vilma királyné a legrégebben uralkodó európai államfő.

Mint tizenhárom éves kisleány, babáit, ha rosszak voltak, azzal fenyegette meg Vilma, Hollandiának ma negyven éve uralkodó királynője, hogy:

— Királynőt neveltek belőletek, akkor majd nem játszik veletek senki, egyedül lesztek...

Mert őt magát már akkor kezdték nevelni a trónra.

III. Vilmos hollandiai király, amikor első felesége, egy württembergi hercegnő meghalt, a nálaánál negyvenegy évvel fiatalabb Waldeck-Pyrmont Emma hercegnőt vette nőül. Ebből a házasságból 1880-ban leánygyermek született: Vilma. Vagyis „ons Wilhelmintje“, ahogyan jubiláló nagy királynőt már születésekor elnevezte Hollandia népe. Gyors egymásutánban halt el az első házasságból származó két fiú s 1890-ben maga a király. Emma királynő lett a régens, leánya pedig a trónnak örököse. Tízévestől tizennyolcéves koráig élete nem állott másból, mint a reája váró kötelességekre való lelkiismeretes előkészülésből. „Ugy kívánok uralkodni, amint az egy orániai királynőtől várható, híven a hagyományokhoz, országom nevének és zászlójának becsületéhez. Igazságosan kívánok uralkodni keleten és nyugaton a gyarmatok felett is és amennyiben erőmből telik, Hollandia erkölcsi és anyagi fellendítését mozdítom elő, mindhalálig“. Ezekkel a szavakkal kezdte meg uralkodását 1898 augusztus 31-én Orániai Vilma. Két esztendő múlva Mecklenburgi Henrik herceghez, II. Frigyes Ferenc nagyherceg fiához ment feleségül. Szerelmi házasságot kötött; minden diplomáciai közvetítés nélkül, véletlenül ismerkedett meg egy délfrancia-országi utja alkalmával férjével.

Uralkodása alatt bőségesen megmutatta Vilma, hogy nem csupán reprezentációs szerepre szorítkozik. Kizárólag az ő finom női tapintatának, diplomáciai ügyességének köszönheti Hollandia, hogy a világháború áradataiban semleges tudott maradni, anélkül, hogy a viaskodó hatalmak haragját magára vonta volna.

De nemcsak nagy királynő Vilma, hanem népének szemében a hollandus női ideál megszemélyesítője is. Szorgalmas, takarékos, a reászorulókat mindig segítendő, derűs kedélyű és főleg mindez póz nélküli, egyszerű asszony, aki azonban, ha kell, tud tökéletesen nagystilű is lenni.

Szigoru napirend szerint él. Nyolc óra harminc perckor reggelizik, utána maga nézi át postáját. Majd a miniszterek előterjesztése, audienciák s a folyó ügyek elintézése következik. Délután is dolgozik a királynő, később parkjában tesz sétát vagy kocsikázik. Hét órakor vacsorázik. Színház és mozi csak ritkán kerülnek programba. Szórákosra alig marad ideje a királynőnek, aki mindig a kötelességet tartja egyedül fontosnak. Ha mégis, saját kedvére szán néhány órát, akkor fest. Ez az egyetlen passziója, de még ezt is népe javára fordítja. Hat évvel ezelőtt gyűjteményes kiállítás rendeztek — jóval átlagon felüli tehetségű — műveiből s ekkor a jegyek és katalógusok eladásából bevett kétezer hollandus forintot nyomorgó művészeknek ajándékozta a felséges művész.

Jótekonyságáról éppen mi magyarok, beszélhetünk legtöbbet, hiszen a mi gyerekeinket istápolta esztendőken át, megnyerve a hollandus anyákat az éhező magyar gyermekek iránti részvételnek. Háborús segélyakciói közismertek és nincs árvíz, vagy egyéb katasztrófa, ahová az ő segítő keze el nem ér. Szociális munkája a gyarmatokon is érvényesül s a Zuider-see lecsapolása, — amelyvel új területet kapott Hollandia — elsősorban is az ő fáradhatatlan buzdításainak köszönhető. Sok áldásos intézményt, közöttük a munkások megszervezett védelmét, új utak s a repülőforgalom kiépítését adta népének.

Oszatlan szeretet és hála övezi. Emlékezetes még a holland szocialista párt súlyos veresége, amikor 1918-ban népszavazással akarta megbuktatni a monarchiát. Ezek és ezek tódultak akkor

Hágába, hogy hódolatukat és törhetetlen hűségüket bizonyítsák a királynőnek. Ő pedig csak úgy, mint máskor, mindenütt személyesen mutatkozott, jelent meg a nép között, ami ezekben a válságoknak látszó napokban férfiak is becsületére szolgáló bátorság számba ment! Felejthetetlen óvációkban, szívből jövő szeretetmegnyilvánulásokban volt akkor része.

Vilma királynő felé összpontosult a világ figyelve, tisztelete, amikor első unokája, egyetlen gyermekének, Julianna trónörökösnek kisleánya megszületett. És most ismét őt ünnepli saját országán kívül az egész világ. Azért, hogy negyven esztendőn keresztül olyan bölcsen kormányzott egy nemzetet. És hogy a történelem legnehezebb idejében, amikor országok és dinasztiák váltak semmivé, ő helytállott azoknak a súlyos szavaknak, amelyekkel uralkodását tizennyolc éves fiatal leányfejjel megkezdte.

Tavaszi kirakatnézésben

— Ácuk, áca, áccédulák —

Oradea-Nagyvárad. Saját tudósítás. A sokat dolgozó ember nem igen ér rá ma kirakatokat nézni. Ha végigsiet a főutcán, megszokásból odaodapillant ugyan egy-egy kirakatra, de meg sem áll, mert úgy is tudja, hogy ami oda ki van téve, az számára jelenleg elérhetetlen. Az árkakat ugyanis bölcs intézkedések folytán maximálták, sőt még a ruhaárakat is keretekbe fogják szorítani, a fizetések azonban szinte minden vonalon a régié maradtak. Alig van hispolgár, hivatalnok, aki havi 3—4 ezer leinél többet keresne s ezek bizony a maximált áru cipő vásárlása felett egy sóhajjal térnek napirendre.

E sorok írója is régen volt már olyan űrlében, ahol nem a legfontosabb létfenntartási cikkeket árusítanak — természetesen kicsiben. Egyik szép, verőfényes tavaszi délutánon mégis elindulunk — kirakatnézésre.

A régi kereskedelmi város — az új kirakatok tükrében

Nagyvárad az ország rész egyik legrégebbi kereskedelmi központja. A szolid üzleti elvekre épített kereskedelmi vállalkozások — ha kisebb tökével is rendelkeztek kezdetben a tulajdonosok, — gyümölcscső befektetésnek bizonyultak s a kereskedők hosszú évtizedeken át nem ismerék azt az üzleti konkurrenciát, ami később sok helyen volt tapasztalható. A hirtelen meggazdagodás vágya nem egy nagyváradit kereskedőt ejtett rabul — s esett aztán áldozatul saját kárpiságának. Ezért és sok más okból, nem egy régi híres cég tűnt el örökre a híres kereskedőváros életéből. Több, százestendő cég szűnt meg azért, mert a régi család tagjai elszármaztak, vagy az utódok más pályára léptek s a patinás boltok redőnyeit örökre lehúzták, hogy új vállalkozások induljanak a régi helyén. Sok olyan cég volt itt, amelyeknek már hírüket se igen ismerik, pedig valaha az ország másik végéből is érkeztek hozzájuk rendelések, mert a híruk, annak dacára, hogy hirdetéshez soha nem folyamodtak, — eljutott mondenfelé, még külföldre is. Igaz, hogy azoknak a cégeknek nem is kellett maximálni az árakat, mert az áruk is, az árak is, jók voltak. Időt állók. Értékesek.

Ami a cipőárak körül történt

Az ármaximálás azonban az idén nem helyi jellegű és csak rosszakarat irhatná ezt az országos intézkedést a váradit kereskedők rovására. Különben is, ez az ármaximálás, ha nem is a hájvédelmű emberek életszükségleteinek a szem előtt tartásával történt, mégis igen idősen mutatkozott. Mert például a cipőárak megállapítása előtt egyes üzletekben 7—8—9 száz lei volt egy jó cipő ára, sőt raktárkiadásos ímén még 650 leiert is kitűnő cipőt lehetett kapni. Kévéssel az ármaximálás előtt felszaladt a cipő ára

* A forróégyévi betegségek kezelésében, különösen lapszuránál, bélhurutnál és vérhasnál, valamint olyan gyomor-, máj- és lépajajknál, amelyek malária kíséretében lépnek fel, a természetes „Ferenc József“ keserűvíz gyakran szerföltött értékes hatást fejt ki. Kérdezze meg orvosát.

Meghalt Lansbury, az angol munkáspárt egykori vezére

Londonból jelentik: George Lansbury, a munkáspárt vezére 81 éves korában meghalt. Lansbury egyike a politikai élet legkedveltebb személyiségeinek. MacDonald 1929—31. évi munkáspárti kormányában munkaügyi miniszter volt. 72 éves korában az általános választásokon ő volt az egyetlen munkáspárti miniszter, aki szakított Ramsay MacDonalddal és mágis megtartotta mandátumát. Átvette a munkáspárt parlamenti csoportjának a vezetését. Négy évvel később elveit feláldozta vezéri szerepét. Nem volt hajlandó hozzájárulni a szankciós politikához, amelyet Olaszország ellen kieroszakoltak. 1937-ben felkereste Hitlerét és Mussolinit és megvitatta velük, hogyan lehetne a háború okát kiküszöbölni.

1200 leire, hogy alig két heti nagyási hóbort után 720 lei körül stabilizálódjék. Ma aztán a maximális áron kaphatók a cipők.

Amit a kirakatok mondanak

No, de most menjünk kirakatnézésre. Elvégre nemcsak cipőt kaptak az ember, hanem...

Ugy látszik, hogy a mosonőkre nemhiába panaszkodnak a háziasszonyok. A legjobb és legcérőbb fehérnemű is „szétmegy“ (magyarul mondva: elszakad) a kezük alatt, ha időnként a szekrényfiókban levő állományt fel nem frissítik. Nézzük meg, mibe kerül ez a „frissítés“?

Egy valamire való férfinag ma 270—575 lei között mozog. Karácsony előtt ugyanaz az anyag 150—350 lei volt. Ugyanez az emelkedés tapasztalható egyéb fehérneműeknél is, női holminknál még több. Egy jó férfikalap karácsonykor 150—250 lei volt, most 300—500, de finomabb csak 750 leien felül kapható. Női kalap 300-tól 2000-ig. Átmeneti vagy tavaszi kabát, ami tavaly ilyenkor 600—1200 lei volt, most 2500—3800 lei. Kész férfiruha belföldi szövethől 3500—4800 lei, finom szövethől, mérték után 6500—7500 lei, kész női szövethőruha 3000—5000 lei. Kötött női ruha kapható már 8—900 leiert is, de az anyaga gyenge és könnyen szakad. Ha már egész ruhára nem igen telik ma a kispolgárnak, vehet legalább egy zsebkendőt, azt már 24 leiert is kap, sőt kicsike, női kendőcske 12—16 leiert is kinálja magát. Jó anyagut azonban szintén meg kell fizetni, 34—50 lei körül van az ára. Elvégre az se rossz, ha az ember egy 50 leies zsebkendővel törülhet ki a szeméből a könnyet, amit az elérhetetlen öt-ezer leies kabát miatt hullat...

Divatkereskedés után illatszer és cukorkás bolt van e városban a legtöbb. Az illatszeri luxusnak mondják, mégis, ezek az illatszeri-árak lenyolítják le a legjobb forgalmat. A szappan aránylag olcsó is. 5—10 leiert is lehet kapni. Mégse szappanból fogy a legtöbb, hanem kölniből, parfümből, ruzsból, körömlakkból és — puderből. Ezekre a dolgokra nem mondhat, hogy ápolnak — de legalább eltakarnak. Ekszerület is elég sok található. Mübriliáns fülözűgő már 120 leiert csillog a kirakaton. Kisebb vekkeróra 150—180 lei. Karkötő óra 350—800 és feljebb az attól függ, valódi aranyból van-e és — jö-e a szerkezete? Meglepően olcsó az ezüst áru. 250 leiert egész szép kis kelyhet lehet kapni.

Ezzel szemben nem olcsó a piac és az élelmiszer. Pedig ezekre is ki vannak téve az árak. Van olyan cikk, ami szinte naponta magdrágul 1—2 leivel. No, de a péksütemény ára továbbra is 2 lei és 2 leiert egész jó borotvapengét ad a bazáros. Drága azonban a spenót és az idei zöldségfélék mind. Nem ártana erős kézzel belenyulni a piaci áremelkedések kérdésébe is.

Ilyen tapasztalatokkal jár a kirakatnéző séta. Aki nem hiszi, járjon utána. (h.)

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

ORADEA, II. KÁROLY KIRALY-UT 5. SZÁM.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldön: Egész évre 900, félévre 450, negyedévre 225, egy óra 75 lei.

Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15 P. — Egyes szám ára 20 fillér, — vasárnap és ünnepeken 24 fillér.

Postatakarékpénztári csekk számlánk sz.: 80.037.

Telefon: 12-27.

Kéziratokat nem őrzünk meg s nem adunk vissza

Márton Aron püspök is részt vesz a székelyek ősi búcsúján

Mercurea-Ciuc-Csikszereda. Saját tud. Jelenítettük, hogy a belügyminiszter *Drimba József* alezredes-prefektus közbenjárására engedélyezte a csiksomlyói búcsút. Mivel a híres csiksomlyói búcsú egybeesik *Márton Aron* erdélyi római katolikus püspök csikmezei bérakörútjával, a csiksomlyói búcsún is részt fog venni, amelynek fényét az egyháztól megjelenése még jobban emelni fogja. Egyébként a körmenetben mintegy hatezer hívő felvonulására számítanak.

MAJUS 10-ÉN DÉLELŐTT NYITVA TARTATNAK A PÉKEK ÉS MÉSZÁROSOK. A nagyváradi rendőrkezes-túra hivatalosan közli, hogy május 10-én, pénteken, vasárnapi munkaszünet van s így a mézárások és a péküzletek délelőtt tíz óráig nyitva lesznek.

ELŐKÉSZÜLET PÜNKÖSD ÜNNEPÉRE. *Oradea-Nagyvárad.* Saját tud. Pünkösdi ünnepét megelőzően a római katolikus székesegyházban *Török László* római katolikus segédlelkész háromnapos ájtatosságot tart a Szentlélek-Isten tiszteletére. Az ájtatosság május hó 9-én, 10-én és 11-én este fél 7 órakor kezdődik. Május 12-én, vasárnap reggel fél 9-kor ünnepélyes szentmisével és szentbeszéddel fejeződik be az ájtatosság.

A székely anyaváros új tisztifőorvosa. Tg-Mures-Marosvásárhely. Saját tud. Dr. *Circa Cornél* városi tisztifőorvos nyugdíjba ment. Helyére *Bentia Enea* dr. pécsi orvost nevezték ki, aki tegnap át is vette hivatalát.

Légvédelmi előadás a Katolikus Körben. *Oradea-Nagyvárad.* Saját tud. A városi légvédelmi hivatala közli, hogy május 11-én, szombaton délután 4 órai kezdettel *Nastasescu Gheorghe* kapitány-tüzoltóparancsnok a Katolikus Kör nagytermében gáz- és légvédelmi előadást tart a bombázások által okozott tüzek eloltásáról. A város vezetősége kéri a közönséget, hogy a közérdekű előadásra minél nagyobb számban jelenjenek meg.

Zürichi zárlat. Párizs 8.58, London 15.15, Newyork 4.46, Brüsszel 7.46, Milánó 22.50, Amsterdam 23.75, Berlin 17.82 fél, Szófia 5.50, Belgrad 10, Bucuresti 23.7.

Meghalt Pollermann Aranka. Kolozsvárról jelentik: Hétfőn délután, hosszas szenvedés után elhunyt *Pollermann Aranka*, a kiváló hegedűművész, az erdélyi zenekultúra egyik legnevesebb művelője és pedagógusa. *Pollermann Aranka Hubay Jenő* tanítványa volt. Kolozsváron, mint a magyar magánzenekonzervatórium tanárnője, egész nemzeteket részesített mestereinek felülmúlhatatlan módszerében. A kiváló zenepedagógus tudórákban szenvedett és ez végzett vele. Temetése szerdán délután 4 órakor volt a köztemető halottas kápolnájából.

Mérnök balesete a helytartósági palota építkezésénél. *Timisoara-Temesvár.* Saját tud. Az épülőfélben lévő helytartósági palota munkálatainál baleset történt. *Junger Imre* negyvenhétéves mérnök, miközben az elvégzett munkákat felülvizsgálta, emeletnyi magasságban az emelet két szárnyát ideiglenesen összekötő deszkára lépett, amely hirtelen kettétört alatta és *Junger* lezuhant. A talpára esett, mindamellett, ugylátszik, belső sérüléseket szenvedett. A mentők a kórházba szállították.

Kövess engem

P. Lukács Mansvét O. F. M. missziós beszédei
I. II. Ara kötetenként 150 Lei és portó.
Megrendelhető kiadóhivatalunk utján.

BUCURESTI ÜGYVEDI HIR. Dr. *Kiss Árpád* ügyvéd irodáját *Calea Victoriei 65* alól *Bucuresti, II. Calea Plevnei 18* szám alá helyezte át. Telefon 4.52.48.

Uj sebész-főorvos a mercurea-ciuci Szent Vince kórház élén. Saját tud. Amint ismeretes, a Szent Vincés nővérek kórházat tartanak fenn Csikszeredában is: a dr. *Hirsch-szanatoriumot* vásárolták meg a tulajdonos nagyhirű sebész-főorvos, ny. kórházi igazgató főorvos méltányosságából olyan áron, amely szinte ajándékszámba ment. A kórház élén dr. *Simkó György* sebészorvos működött a legteljesebb megelégedésre hónapokon keresztül, míg most meghívták az aradi Posgay szanatoriumhoz. Dr. *Simkó* már el is távozott Aradra és a kórház vezetését dr. *Vitályos Géza* sebészorvos vette át. Dr. *Vitályos* főorvos személye biztosíték arra, hogy a Szent Vincés nővérek kórházának eddigi jóhírneve csak amelkedni fog.

Agyennyomta a gépkocsi a sofört. Tg-Mures-Marosvásárhely. Saját tud. *György András* mezőbándi sofört, aki katonai szolgálatot teljesített s az állomás területén autókamionok kivonozását végezte, a vasúti kocsit felához nyomta egy autó s oly súlyosan összepréselte, hogy rövid szenvedés után meghalt.

Templomfosztogató betörőt fogott el a csendőrség. *Mercurea-Ciuc, Csikszereda.* Saját tud. *Colceriu Petre* gyergyóvaslábi fűrészgáros hetekkel ezelőtt jelentette a csendőrségnek, hogy éjszaka ismeretlen tettesek behatoltak üzemi helyiségeibe és onnan harmincezer lei értékű gépsziját és más gépi felszerelést loptak el. A csendőrség erőteljes nyomozásának meg lett az eredménye: letartóztatta *Gál József Jakab* 36 éves gyergyótölgyesi illetőségű munkanélkülit. *Gál* bevallotta, hogy betöréses lopásért már öbbször volt büntetve. Ő követte el évekkal ezelőtt a csikszentdomokosi Kocsis-fűrészgárban, a csikkarcfalvi és csikszeredai fűrészüzemekben is a gyárak gépi berendezéseinek a leszerelését. Ugyancsak *Gál* követte el a csikdánfalvi templom kifosztását is. Atadták az ügyésznek.

Satumaren legdrágább a kenyér és a hús. Saját tud. Az egész országban Szatmáron eszik a legdrágább húst és a legdrágább kenyeret. Temesváron 58 lei egy kiló zsír, ugyanekkor ezt a nélkülözhetetlen háztartási cikket Szatmáron 76 leiért adják. A marhahús kilója Szatmáron 30, Temesváron 26, a közepminőségű kenyér Szatmáron 11.50, Temesváron 8.50. A fenti árakat a szatmári ármegállapító bizottság május 7-én léptette életbe. A közönség aggodalommal fogadta a város vezetőségének határozatát, mert hiszen a királyi helytartók brassói értekezletén a belügyminiszter éppen az áruuzsora letörésére hívta fel a közigazgatási hatóságokat.

Feltalálták az angolkór gyógymódját. Berlinből jelentik: *Frakfurtból* érkezett jelentés szerint új gyógymóddal sikeres eredményeket ért el az angolkór leküzdésére. Több ezer liter tejet, amely az angolkórban szenvedő betegek részére szolgál táplálékkul, fogyasztás előtt ultraviolet fényvel fogszórták keresztül és az így módon kezelt tej fogyasztása után az angolkórban szenvedő gyermekek néhány hét múlva teljesen meggyógyultak. Az ultraviolet fényvel átsugárzott tej nem változtatja meg sem színét, sem szagát és az íze is ugyanaz marad.

Megölt a villámcsapás két eke elé fogott tehenet. *Mercurea-Ciuc-Csikszereda.* Saját tud. A megyében a legrendellenesebb időjárás uralkodik. Fagyok, jég és villámok napirenden vannak. A napokban a gyergyói medence fölött vonult el nagy vihar. Egyik villám a másik után csapott le. *Péter István* gyergyótekerőpatyki gazdálkodót szántás közben a mezőn érte a vihar. A villám belecsapott az ekevasba és agyonujtotta az eke elé fogott két tehenet. *Péter István* eszméletlenül találták meg a friss barázdában, elvesztette beszédképességét.

Temetés. *Tripa Vasilie* rendőr 40 éves korában Nagyváradon meghalt. Temetése május 8-án volt a iosiai temetőben. (Caritas.)

Julius 15-re tüzték ki az árverést a Cosmutza szanatorium ingatlanaira. Cluj-Kolozsvár. Saját tud. Megirtuk hogy a Banca Agrara árverést kért a Cosmutza-szanatorium ingatlanaira. A kérésnek a helyi telekkönyvi hatóság helyt is adott és az árverést július 15-re kitűzte. Az árverési hirdetmény a következő adatokat sorolja fel: dr. *Cosmutza Béla* szanatoriuma a 8186. tkv. betétben szerepel. A szanatorium hat pavillonból áll. Az ingatlan a Gruia utca 50. sz. alatt 3 hold és 1002 négyszögöl területen fekszik. Értékét a hirdetmény 4.000.000 leiben állapítja meg, kiküldési ára 3.000.000 lei. Az árvereztető Banca Agrara követelése 1.361.994 lei. Egyéb főbb hitelezők: Banca Albina 121.653 lei és 110.000 lei követeléssel, Törs és Ormai cég 143.407 lei, Bán József 13.343 lei, Uzinele Calcit 12.000 lei, Szántó Dezső és Fia Nagyvárad 50.000 lei, Gallus Viktor 22.687 lei, Banca Albina további 331.000 lei követeléssel.

Időjárás

A bucaresti időjárás-kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: További melegedés, több helyen délutáni záporok. Az északkeleti, keleti szél tovább tart.

ALLANDÓ KÖZLEKEDÉSI HID ROMÁNIA ÉS BULGÁRIA KÖZÖTT. Szófiából jelentik: A Vidinben megjelenő „Provesta” című lap közli, hogy a gőzkomp, amely Romániát Bulgáriával összeköti, már Várnában van, ahonnan Ruszcsukba érkezik. A bolgár közgazdaság szempontjából rendkívül jelentőségteljes tény ez és most már csak az lenne kívánatos, ha az úszó híd helyett egy állandó hidat létesítenének Bulgária és Románia között.

Szentlélek ájtatosság. A nagyváradi-olaszi plébánia-templom a Szentlélek Isten tiszteletére van szentelve s így a templom bucsunapja Pünkösdi ünnep. Erre három napos ájtatossággal készülünk, vagyis csütörtökön, pénteken és szombaton este fél 7 órakor a májusi litánia keretében a Szentlélek Isten tiszteletének jelentőségéről és gyakorlati módjáról beszél *Gálffy Sándor* plébános. Vegyünk részt minél többen a szentbeszédében, hogy bensőségebben készülhessünk a Szentlélek ünnepére és a templombucsu napjára.

A két hős

A Körös tavaszi áradása sok porondot és kavicsot hordott össze a Kishid tájára. Ugy látszott, hogy kis sziget képződik itt, amelyet lassan majd benő a fű. A víz sodrára is kezdezt volna a szigetképződésnek. De a homokosok nem hagyták nyugton. Megrohanták láda-szekereikkel az alig vajdó kis szigetet és ettől kezdve hangos hajrázásoktól, rikoltozástól és durva káromkodástól volt hangos a környék. Ekkor ismertem meg a két hőst is.

Az egyiket Huszárnak, a másikat Jancsinak hívták. Mondanom sem kell, hogy két elcsigázott, agyonhajszolt, kiéhezett igaz lóra kell gondolni. Két jólnevelt, okos állatra, kenyerkereső, hajnalról napestig robotoló jószágokra. Amikor a szekerládája megtelt vízes poronddal és kavicsal és a kerék agyig vág le a mederbe, Jancsi meg a Huszár pattanásig görbült hátegerinccel rugaszkodik neki a nehéz tehernek és hősies rándításokkal vontatja fel a Körös medréből az útra. A hátegerinc minden csigolyája külön mozog és a csigolyákra tapadó összekötő izmok ideges remegéssel rándulnak meg minden rándításnál.

A kocsis ostorral és rekedt ordításokkal, káromkodással biztatja a két hőst. Pedig nem is lenne rá szükség. Egy-egy rándítás után néhány pillanatig pihenteti őket, aztán újra folyik a hajrá.

Csak egyszer néztem meg ezt a pokoli kinczást. Azóta mindig elkerülöm a Kishid táját. Ha a rekedt ordítás távoli hangfoszlányai valahol utolérnek, befogom a fületem. Pedig a két hős küzdelmének mindig vannak nézői. A Kishidat sokszor végigállják a kíváncsi nézők. Cselédlányok kosárral a karjukon, pájesszes vén bőcher, katonák, rikancsok, akatatkás urak és olcsó ruzsral elékteleltített bolti lányok könyökölnek a hid korlátjára és lélekzetviesszafojtva figyelik Jancsi és Huszár hősi erőfeszítését. A part mentén is sokan állanak. A diákok most jöttek ki a közeli gimnáziumból és sorfalat állanak a látványosság előtt. A kocsis ezen csak jobban felbuzdul és még vadabban vágja lovait, még éktelenebbül ordítja szörnyű szólamait. Jancsi meg a Huszár erejük utolsó morzsáival feküsznek bele a hámba és szörnyű rándításokkal húzzák ki a szekeret a folyó medréből. De amikor felérnek, mintha szemrehányó pillantásokat vetnének a kíváncsi bámészkodókra. Olyan okos, meleg a tekintetük. Mintha mondanák: mit bámultok bennünket? hogyan tudjátok nézni ezt az embertelen állatkinczást?

Megfogadtam akkor ott a Kishidon, hogy mi-helyt tehetem könnyíteni fogok Jancsi meg a Huszár és sok más társuk helyzetén. Ha nagyon gazdag leszek, kotródarut állítottok a Körös partjára és az fogja szekerekbe rakni a homokot, ők meg csendesen abrakolni fognak fenn a parton a gesztenyefák hús árnyékában. Vagy traktort veszek a homokosoknak, hogy azzal húzzák ki a szekeret a vízből. Mindegy, akárhogy, azonban segíteni fogok rajtuk. Nem kell hozzá nagyon sok. Egy bombavető árának negyedrészé, egy felderítő árának fele, egy csatahajó árának ézedred vagy csak százéred része is elég lenne hozzá. Jancsi meg Huszár —várjátok hát a békeig. (K. N.)

Románia eddig csak egyötöd részben vette igénybe a húszéves angol áruhitelt

A fennmaradó részért a CFR vesz anyagot

Bucurestiből jelentik: A múlt év májusában létrejött román-angol gazdasági szerződés, mint ismeretes, öt és félmillió font húszéves áruhitelt biztosított Romániának angol áruk vásárlására. E hitel keretében Románia a múlt évben gyógyszereket és textilárúkat vásárolt, azonban ennek a hitelkeretnek eddig csak mintegy 20 százalékát vette igénybe. Külföldi lapjelentések szerint most Londonban tárgyalások folynak, hogy az öt millió fontos hitel keretében Románia Angliából vasúti anyagokat vásároljon. A vásárlások lebonyolítására Perie-

teanu, a CFR elnökének vezetésével bizottság utazott Londonba.

A CFR külföldi vagonvásárlásai azért váltak szükségessé, mert a belföldi vagon- és mozdonyépítő vállalatok nyersanyaghiány és a nemzelvelemmel kapcsolatos szállítások miatt csak részben tudnak eleget tenni a megnövekedett szükségletnek. Londoni híradás szerint a tárgyalások a román-angol új fizetési egyezmény megkötésére folyó tárgyalásokkal párhuzamosan folynak és előreláthatólag a mindkét irányban folyó tárgyalások rövidesen eredményes befejezést nyernek.

Az EMGE térhódítása. Mercurea-Ciuc-Csik-szereda. Saját tud. A csikmezei gazdatiszadalmi megszervezése a legerőteljesebben folyik. Fodor Pál mérnök, földbírtokos, az EMGE csiki főmegbízottja lelkes munkássággal járja a falvakat és népszerűsíti az erdélyi magyar gazdatiszadalmi egyetlen nagy egyesületét. Csik vármegyében az EMGE-nek ezelőtt négy évvel, amikor Szász Pál vette át az egyesület vezetését, összesen 18 tagja volt. Ez a taglétszám azóta 1061-re emelkedett. Négy évvel ezelőtt a megyében csupán 12 Gazdakör volt, ma pedig 32 a Gazdakörök száma 1412 taggal. A Gazdakörök szervezése ma is folyamatban van, úgy hogy rövid időn belül nem lesz egyetlen községe a megyének, melyben ne lenne a gazdaközönöségnek összefogó szakmai szervezete. A tömörülésben rejlő erő már is érezteti hatását úgy a minőségi, mint a mennyiségi termelés tekintetében. A sikerből részt kíván a Csiki Mezőgazdasági Kamara is, mely karöltve működik az EMGE falusi gazdaköreivel, hála a Kamara megértő vezetésének.

A TÖRVÉNYSZÉK ELVI JELENTŐSÉGŰ ÍTÉLETE AZ 5000 LEIEN ALULI PEREK-BEN BEADOTT FELFOLYAMODÁSOKRÓL. Cluj-Kolozsvár. Saját tud. A kolozsvári törvényszék véleménykülönbség folytán kiegészített tanácsa a következő döntést hozta: Azokban a perekben, amelyek tárgya 5000 leinél kisebb követelés és ahol az egyedül megítélési lehetőség a törvényszékhez benyújtandó felfolyamodás, a bírói eljárás meggyorsításáról szóló törvény 70-ik szakasza úgy értelmezendő, hogy a felfolyamodás indokait nem kötelező a tárgyalás előtt tíz nappal benyújtani, illetve ennek elmulasztása nem vonja maga után a felfolyamodás elutasítását.

Megtiltották Aradon az aszfaltozott kocsi-utakon nehézjárművek közlekedését. Aradról jelentik: Arad aszfaltburkolattal ellátott kocsi-utálózata néhány hónap óta olyan súlyos állapotba került, hogy a város vezetősége rendkívüli rendszabályokkal volt kénytelen korlátozni a nehézjárművek forgalmát. A mérnöki hivatal, tekintve, hogy a 30-40 éve lerakott beton alap elmállik, a felette levő 8-15 milliméteres aszfalt réteg pedig szinte általánosságban tönkrement, a nehéz járművek forgalmát csakis a kövezett kocsiút részekben engedélyezi. Kivételt a luxus gépkocsik képeznek, amelyek azonban csak 20 km-es sebességgel haladhatnak.

A Textil és Ruházati Céh május 12-én, reggel 7 órai indulással kirándulást rendez Nagyváradról Révre. Jelentkezések a Kereskedelmi Csarnokban és Grósz kerékpár szaküzlet. Sas bejárat, Piata Unirii.

Hírek a Bánátról. Timișoara-Temesvár. Saját tud. A nemrég feállított temesvári román püspökség egyházmegyei tanácsának első közgyűlése végetért. A közgyűlést disztribúció fejezte be, amelyen Marta Alexandru dr királyi helytartó mondott pohárköszöntőt II. Carol királyra. — A Temesvárral szomszédos Ujzentesen a nyugalomba vonult Hamar György református lelkész helyére Ajtay Gábor temesvári hitoktató lelkész választották meg. — A lugosi román Vidu dalárda meghívására a lugosi színházban a szabadkai szerb Grenicer dalárda hangversenyt tartott. A jugoszláv dalosokat a pályaudvaron ünnepélyesen fogadták, megjelentek a hatóságok képviselői is. A városba a katonazenekar hangjai mellett vonult be a dalárda. Hangverseny után bankett volt, amelyen többek közt Boitan ezredes megyefőnök mondott pohárköszöntőt.

Körözés alatt álló betörőt vett őrizetbe a rendőrség. Oradea-Nagyvárad. Saját tud. A nagyvárad rendőrség tegnap őrizetbe vette Brebanu Gheorghe 42 éves, Merlas községbe való földművest. Brebanu ellen különböző betörések miatt bocsátották ki köröző-levelet. A rendőrség mindaddig őrizetben tartja, amíg összes ügyeiben be nem fejezik a vizsgálatot.

UJ DIJSZABÁSOK A DUNAI KIKÖTŐKBE IRÁNYÍTOTT GABONASZÁLLÍTMÁNYOKNÁL. Bucurestiből jelentik: A C. F. R. vezérigazgatósága közli, hogy miután a kormány gazdasági bizottságának határozata értelmében gabonakiviteli tilalom lépett életbe, a jövőben a gabonaszállítás díjszabása a belföldi díjszabás előírásának megfelelően alakul. Következésképpen a tengeri és dunai kikötőkbe irányított gabonaszállítványokat, valamint a Bega csatornára irányított szállítványok viteldíjait is, eltérően az eddigi kedvezményes díjszabástól, a belföldi díjszabásnak megfelelően állapítják meg.

Cluj városa az épületek alapzatainak megerősítésére szólította fel a szamosparti házak tulajdonosait. Cluj-Kolozsvár. Saját tud. A város technikai osztálya a következő felhívást tette közzé: A város felhívja a szamosparti ingatlanok tulajdonosait a folyó felé néző falak veszedelmes állapotára. Az utóbbi években a Szamos medre 1-1.80 méterrel mélyült és tartósság szempontjából majdnem az összes partmenti épületek veszélybe kerültek, mert alapzatuk a folyó szintje felé került. A város felszólítja az érdekeltektől ingatlan tulajdonosokat, hogy a szükséges megerősítési munkálatokat a legrövidebb időn belül végeztessék el, mert ellenkező esetben saját maguk viselik a felelősséget.

Griffin amerikai kiadó rágalmozási pert indított W. Churchill ellen, egy hírlapírók előtti tett kijelentéseért. Churchill állítólag azt mondta, hogy Amerika belépése az 1914-18-as világháborúba végzetes volt a szövetségesekre nézve. A perben most ki akarják hallgatni Churchillt is, de ő kijelentette, hogy erre most nincs ideje.

KÖNYV ÉS KULTURA

„Zengő hegyek alján”

Ilyen cím alatt még 1939-ben novellás kötet jelent meg Csikszerezében, a Csiksomlyón lakó Wégerné Földes Annától, kinek írásait egyes folyóiratainkból és a napilapok tárcarovatából a közönség már előnyösen ismeri. A szóban levő kötetet szerzője most küldötte be hozzánk, talán abból az alkalomból, hogy éppen most a napokban lesz a csiksomlyói nagy hagyományú pünkösdi bucsujárás évfordulója, s ezzel a vallásos szép népszokással valami nagy belső lelkirokonosága van a novellagyűjteménynek. Mindjárt első darabja is, a „Székelyek Boldogasszonya” című, megható rajongásu megnyilatkozás, hogy az Isten anyjának földrezálló vágya hogyan találkozott a székely nép eget kereső hitével. Így erednek el a ragyogó legendák a néplelek örök tisztasága képzeletéből, ahogyan ez az irás is napsugaras szöveggel összeköti az egék világát a székelyföldi kék hegyek közötti kis világgal. Nagyon szép irás.

Es a kötetben még 17 darab sorakozik utána. Mindenikben vannak komoly, sőt fájdalmas életproblémák, de azokat mind valami csodálatos felülemelkedéssel oldja meg a jóakarát, a hit, az ősi hagyományokhoz és földhöz való ragaszkodás, az egyszerűségekben való megbékülés, az örökké megbocsátani tudó szeretet. Vannak tragikus életindulások, melyek azonban mind a megpróbáltatásokon való lelki győzelemmel végződnek. Ilyenek például az „Aszonyszivvel”, a „Vasárnap délután”, a „Fenyők árnyékában”, a „Borvizre járók”, az „A két ezüstszív” című történetek. Vannak aztán a kötet írásai között olyan elbeszélések is, melyek tragikus végkifejlések, de mégse marad meg rajtuk a nyomasztó ború, hanem valami remény derül fölöttük, egyszerű és természetes hangulatu, hogy már a földi élet is helyrehoz valamt, de az örök szépek túlvilága mindent helyrehoz. Könyvek között való látás ez a magasabbrendű életbe. Különösen nagyteljesítményű ebből a szempontból a „Dani bá” keresztet ácsol”, a „Nem pénzért”, a „Székely ember dolga” és az „Aleciki határban” című irás.

Idesorozható volna még az „Angyalírás” című, mely a gyermek-magzattól való bűnös szabadulás kínzó problémájában keresi ég és föld között a megoldást. Gyönyörű benne a kép a megfajított életkezdetről, mely az ég kertjében is kivirulni nem tudó beteg virággá válik. De ez a tragikus felemelkedés félbemarad az irásban, nem tud teljessé kibontakozni, hanem szokványos kifejezésekkel akar vigasztalni. Mindazonáltal így is nagy erő van benne, ahogyan ezzel az irtózatossá nagy témával bírkózik.

Vannak olyan darabjai is a kötetnek, melyekben szelid áramlással terjed a derű, de nem felkacagóan, hanem csak melegítő mélységgel. Ahogyan a szerkesz gazda az elhalt kis fia helyett a kis szolgálégyenkét fogadja örökbe („Csil-lagfényes éjszakában”), ahogyan a fiát védő özvegyasszony a hamistanuságra készülő vadlót megfordítja („A tanuk”), s ahogyan egy magtalan házaspár a talált gyermeknek ki is békül, meg ismét elbékétlenedik („Amiatt”), azok a történetek mind ilyen derűs melengetésűek. De mind tele vannak a népi élet sziklás, rengeteges talajának a kutató meglátásaival és sok, nagyon sok a megdölgöztető bennük.

Az egész kötetre is jellemző, hogy derűs életbölcsesség van benne, de minden szavával megdölgöztető, jóságra nevel és a nehéz problémákra mind-mind napsugaras könnyedséggel tudja rávezetni tekintetünket. Egyszerű talán a „Testvérek” címűben nem tud kellő megnyugtatóst adni, amikor az urrá lett és a földmivessként maradt testvérek közötti lelki távolságot próbálja áthidalni. Ez a történetke kidolgozatlan. A történetek írásmódjában is néhol mutatkozik mesterkélttség, de ezek bizonyára a korábbi eredetű történetek hibái, mert az 1939-ből való „Székelyek Boldogasszonya” címűben a stílus teljes művészi kivirágzása nyilvánvaló. És az egész kötetnek inkább ez a lélekből jövő természetes írásmód a jellemzője.

Általában az egész kötetből az a nagy meggyőződés sugárzik ki, hogy ez az íróasszony nagyon-nagyon szereti az ő népét. Igazán érdemet szerzett arra, hogy népe is szeresse őt. Mi nem hallgattuk el bíráló megjegyzéseinket se, mert olyan írótehetséggel állunk szemben, aki a bírálatot is megbírja, s nem szorul rá a hamisdicsőre. Gondoljuk, hogy az íróasszonynak küzdő életben is van része, s írómunkájának emiatt is lehetnek gátlásai. De éppen ezért a lapunk körüli közönség meleg csatái közönségének annál szívesebben ajánljuk a figyelmébe, hogy támogatásával segítse mind teljesebb kifejlődésre ezt a szépen indult írótehetséget.

(b. p.)

Váradhegyfoki prémontrei prépostság.

142/1940.

Oradea, 1940. május 4.

Felvétel a romániai prémontrei kanonok-rendbe

A Szent István első vértanúról elnevezett Oradea-Váradhegyfoki prémontrei prépostság felvételt hirdet:

I. Először a rendi újoncok közé (novitiatusba) olyanok részére, akik 17-ik életévüket betöltötték és hivatást éreznek magukban a szerzetesi és lekipásztori életre, tudomány, vagy művészet alaposabb művelésére, amely a szerzetesi hivatással nem összeférhetetlen, sőt amely a szerzetesi hivatás zavartalan lelki életében alapot és támaszt nyer.

A kérvényt az alábbi címre a következő okmányokkal felszerelve küldjék el:

1. Keresztlevél, amely igazolja, hogy tiszta katolikus házasságból született és nem vegyes házasságból. 2. Bérmálási bizonyítvány. 3. Baccalaureatusi bizonyítvány. 4. Román állampolgársági bizonyítvány. 5. Bizonyítvány arról, hogy a premilitár kötelezettségnek, vagy általában a katonai kötelezettségnek eleget tett. 6. Orvosi bizonyítvány a hittanártól és a helybeli plébánostól. 8. Szülői beleegyezés, amennyiben kiskorú.

II. Másodszor felvételt hirdet a jelöltek számára, akik a liceum, illetőleg a gimnázium valamelyik osztályát sikeresen végezték és ha felvételt nyernek, akkor, mint jelöltek a helybeli állami középiskolában a tanulmányaikat folytatják.

Szükséges feltétel, hogy tiszta katolikus és nem vegyes házasságból született, a plébános és a hittanár igazolja nemcsak a kérvényezőnek egyházas, vallásos érzületét, hanem az egész családi körnek kifogástalan lelkületét vallásrököncsi szempontból.

A többi feltételt pedig esetről-esetre az illetőkkel fogjuk megkezelezni.

Szilágyi M. Dózsa,

priorul regent al Prepozitúrei Ordinului Premonstratens. — A Váradhegyfoki prémontrei prépostság kormányzó perjele.

Oradea, strada Ciorogariu 12.

Apcéki híradások

Allást keres

szavanként 1 lei

Volt főgimnáziumi tanár, perfekt kettős könyvelő, gépíró, bármilyen állást vállal. Tanulókat vizsgára előkészít, tanít román, német, francia nyelvet, hegedűt, zongorát. Fordításokat vállal. Oradea-Nagyvárad, Strada Negrussi u. 29. szám.

Adás-vétel

Spárga tövek, elsőrangú minőségben kaphatók Horváth Árpád szőlőjében, Oradea-Nagyvárad, Cal. Ruineilor 1. (Petőfi-u végén).

Használt

fekete szalagarnitúra, fekete nipszkekrény és fekete hangverseny Schunda cimbalom eladó. Cím: Mocsáry Iré-gépüzlet, Oradea-Nagyvárad, Reg Ferdinand 13. szám.

Kertrész

olcsón eladó. Oradea-Nagyvárad, Str. Ioan Ciordas 38. szám.

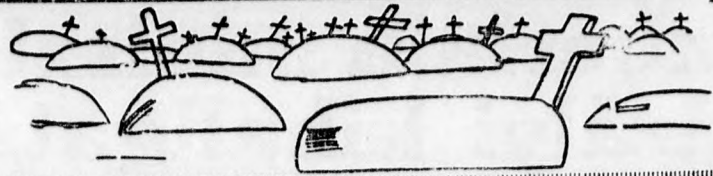
Az oradeai mozgóképszínházak műsora

DORIAN: KONFLIKT.
APOLLÓ: KÉK CSILLAG.

Betty Schneider:

VERDUN HALOTTAI

Fordította:
FODOR VIOLA

12

A temetőgondnok, mielőtt eltávozna, megmutatja az elhunytak jegyzékét. Ezernyolcvanhét német katona nyugszik a magánsírokban. Ezeknek a nevét sikerült megállapítani. A tömegsírban ezernyolcszázötvenkilenc ismeretlen német katona aluszza örök álmát.

Sokan közülük — így Villi is — 1916 nyarán estek el a Verdun körüli harcokban. De számosan már 1914 augusztusában életüket veszítették, míg mások 1918 őszén haltak hősi halált.

Egy női név is van a katonanevek között: Maria Gau, ápolónő, 1050. számú sír. Hősi halált ő is — itt van a helye a hősi halottak között.

A szolgálatkész francia megígéri, hogy olykor megvizsgálja és megtisztogatja a kis fehér keresztet s később írni fog, ha majd a temető beültetésével teljesen elkészül.

Azután kerékpárjára ül s eltűnik az erdő sűrűjében.

Most újra egyedül vagyunk s elfelejtjük, hogy a világon emberek is vannak.

Mióta vagyunk már itt? Órák óta, napok óta? Nem tudjuk.

Sétálunk a sírok között. Mindenik kereszt előtt megállunk, elolvassuk a neveket és gondolataink oda szállnak, ahol egy öreg anya, apa, magára maradt feleség, vagy árva gyermek él. Emberek, akik ugyanazt a nevet viselik, amit itt, a keresztnek olvasunk. Emberek, akiket a vér kötélekei s a szeretet szálai ezekhez a halottakhoz fűznek.

Te jó, öreg anya, valahol messze, a határon túl: — nevedben köszöntjük fiadat! Te talán csak a haláláról tudsz, de nem sejtéd, hol nyugszik, milyen a sírja?

Oh, itt nagyon szép! Itt fehér felhők szállnak az égen, mint Isten csendes gondolatai. Itt erdő zúg, virágok illatoznak és állatok legelnek. Itt kenyér terem, melynek acélos kalásztát meleg nap és langyos szél érleli áldássá. Nézd, aranytengerként hullámszik a mező!

Itt kismadarak szökdelnek a hantokon. Nézd, ott ül egy parányi énekes az egyik fekete fakeresztben. Fekete a kereszt és fehér rajta a fiad neve. Bársonyos, barna méh ül az Isten virág kelyhén, melynek sötét lila színe olyan, mint a temetőre boruló alkonyat.

Olyan nagyon szép itt, te távoli anya! A béke kertje az, ahol fiad szunnyad.

Talán épen reá gondolsz most Te is, a fiadra, akit a nevedben köszöntünk. Oh, ha el tudnánk juttatni hozzád valamit ennek a helynek szent és áldott nyugalmából, illatából, varázsából; ebből a csodálatos naphoz és mindabból a hatalmas közösségből, ami itt nyugszik e hantok alatt.

Lassan és újra, meg újra elsétálunk a sírok között. Ugy érezzük, hogy mindenik halott hőssel kezét szoritunk néma, bensőséges, tiszteletteljes köszöntéssel.

A szürke köd elszlott. Kéken feszül az égbolt a táj fölfele s a nap ismét melegen ontja fényét.

Rövid időre lementünk a faluba és megebédeltünk. Most a vörös munkáskaszárnnyák ismét mögöttünk vannak. Újra a temető felé vezető, magános úton baktatunk.

Jobbra az erdei ösvény hívogat. Mi azonban nem térünk le a széles útról, melynek mindkét oldalán ezernyi tarka virág mosolyog. Már szedjük is a sok pipacsot, fehér-sárga margarétát, mélykék búzavirágot, tarka vadszegfűt, illa-

tos lóherét és kamillavirágot, s hozzá selymes füveket, páfrányt és egy nagy, sötét tölgyfá-ágot.

Gyönyörű csokrot kötünk Villi sírjára: olyan hatalmasat, hogy a két karunkban alig fér el. Benne van ebben a csokorban minden, amit csak a rajnai föld megterem. Még a szeder sem hiányzik belőle, noha gyümölcsei még keményen és méregzölden ülnek tüskés indáikon.

A sárga sírhantot most teljesen beborítja az erdő s mező tarka virágpompája. Ha a kereszt nem lenne ott, szinte elfelejtenénk, hogy itt sír domborul. A pipacsok selymes szirma vérvörösen tüzel a napfényben. A finom fűszálak enyhén remegnek a szélben. Az oroszlánszaj piciny, bársonyos torkából finom porszemek peregnek. Vajjon nem a pirospozsgás, pufók arcú Villi furulyázik ott, mint gyermekkorában annyiszor?

Oh nem, csak a szél...

Ha időnk s elegendő virágunk volna, milyen szívesen földszítenénk minden egyes sírt! Így azonban csak ez az egy csokor közzönti nevünkben valamennyit.

Szürkületkor búcsút kell vennünk. El kell mennünk onnan, ahol sokezer kedves kéz tart vissza és sokezer láthatatlan szempár könnyörög: Maradj!

Mintha minden kereszt, minden név kérés tekintetként tapadna reánk. A fekete keresztfák mintha széttárt karok lennének, melyek az utat akarják elzárni előlünk. Olyan kedvesek nekünk mind, mind, akik itt pihennek. S olyan otthonian jó itt, ebben a temetőben. Meleg és puha a földje is, mely a talpunkhoz tapad. Alig tudunk kiszabadulni sárga rőgei közül, mintha ők is azt mondanák: Maradjatok!

Nekünk azonban mennünk kell.

Búcsúzól még egyszer végigmegyünk a hantok sűrű során és utoljára hagyjuk Villi sírját.

Most már kevés időnk van indulásig. Lemegyünk a meredek köves úton, mely a faluba vezet. Középen kicsi, régi templom áll, virágzó hársfák között. Egy ideig barangolunk még a hepe-hupás kövezeten, a szerény házak és kicsiny üzletek között. Azután betérünk a fiatalasszonyhoz, akinél ebédeltünk s ismét rendelkezünk valamit.

Titokban megcsodálom az asztalokon pompázó hatalmas virágcsokrokat. Kint, a kertben még sok virul a nyárnak e gyönyörű, illatos ajándékaiból.

Miért jutott most hirtelen *Etain* az eszembe? A magános, komor temető, ahol egyetlen szál virág sincs...

Mikor a kedves fiatalasszony ismét asztalunkhoz jön, megdicsérem virágait s mesélek neki arról a szomorú földdarabról, az elhagyott, fekete keresztokról. Ha volna néhány szál főlősleges virága, Verdunbe visszatérőben kibömbám őket a vonat ablakából, üdvözlötül az idegen földben pihenő német katonáknak...

Némán elsiet.

Rövid idő múltán azonban ismét halljuk könnyű lépteit. Mosolyogva közeledik felénk s mindkét keze tele van virággal: sokszínű, illatos rózsával. Valósággal letarolta rózsátóit. A csokor szárát fehér papírba burkolja s fekete selyem szalaggal köti át. Azután csendesen, magától értetődően átnyújtja ajándékát s mosolyogva hártja el meghatót köszönetünket. Még hosszan utánunk néz, amikor a pályaudvarra sietünk.

LEGUJABB

Chamberlain miniszterelnök királyi kihallgatáson

Az angol kormány ellen nem tesznek bizalmatlansági indítványt az alsóházban

Londonból jelentik: (Reuter.) A király kedden este kihallgatáson fogadta Chamberlaint.

Általános felfogás szerint bizonyos, hogy a kormány a jelenlegi válságot minden nagyobb baj nélkül átéli, mert sem az ellenzék, sem a kormány párti elégedetlenség nem tesznek bizalmatlansági indítványt. Jólétesültek azonban tudni vélik, hogy ez csak a jelenlegi helyzetre vonatkozik és az esetleges kormányválságnak csak hat hétre való elodázását jelenti.

Amerikai aggodalom a német győzelem eshetősége miatt.

Washingtonból jelentik: (United Press.) Roosevelt elnök kedden megbeszélést folytatott Gerald Jamessel, az Egyesült Államok világháború előtti berlini nagykövetével. A volt nagykövet az elnöktől távozáskor csak ennyit mondott: Nagy veszedelem volna az Egyesült Államokra, ha Németország győztesen kerülne ki a mostani viszályból.

Arról nem nyilatkozott, hogy megvitatta-e az elnökkel az európai helyzetet.

Hollandia nincs közvetlen veszélyben.

Hágából jelentik: (Reuter.) Az összes katonai szabadságolások felfüggesztése az egész országban nagy meglepetést keltett, annál is inkább, mert az rendkívül hirtelen jött és senki sem volt rá előkészítve. Hivatalos helyen nem adnak felvilágosítást

a rendelkezés céljáról, csak azt hangoztatja a kormány, hogy tekintettel a nemzetközi helyzetre, minden eshetőségre fel kell készülni. Nyugtalanosságra nincs ok. Az egész sajtó hangoztatja, hogy Hollandia számára nincs közvetlen veszély, de a kormány jól tette, hogy elővigyázatossági rendszabályokat léptetett életbe.

Bérmálás alkalmára

szép ajándékot vásárolhat olcsó áron

Hans Gierlingnél

Oradea, Parcul Traian 6
mivel régi ékszereit ujakra cserélheti be.

Ekszeralkításokat, javításokat és új ékszerek készítését jutányosan vállaljuk.

A római angol nagykövet kormánya nevében fontos közléseket ad át Mussolininek

A Földközi-tenger semlegesítése is szóba került. Olaszország hajlandó ilyen tervet tárgyalási alapul elfogadni

Rómából jelentik (Reuter iroda): Sir Percy Lorraine-nek Cianonál és Mussolininél tett látogatásáról szóló hírt nem erősítették meg. Nincs biztos értesülés arról, hogy a nagykövet hétfő óta találkozott volna Cianoval. Percy Lorraine csak hétfőn este érkezett Rómába. Valószínű, hogy fölveszi az érintkezést a fasiszta diplomácia vezetőivel és nincs kizárva, hogy rövidesen Mussolinivel is találkozik. Bizonyos körök fölfevése szerint a nagyköveteinek megbízatása van arra, hogy az angol kormány részéről fontos közléseket tegyen Mussolininek. Arról is szó van, hogy átadja a Ducenak Chamberlain üzenetét.

Párizsból jelentik (Havas távirati iroda): Párizsi értesülés szerint Mussolini és a római

amerikai nagykövet között lefolyt megbeszélésen szóba került a földközi-tengeri semlegesítés kérdése. Párizsi vélemény szerint ez annyit jelent, hogy a Földközi-tenger két kijáratát, Szuezt és Gibraltárt nemzetközi ellenőrzés alá helyeznék, sőt szóba kerülhet a Dardanellák ellenőrzése is. Ellenőrizhetetlen hírek szerint Olaszország hajlandó volna ilyen tervet tárgyalási alapul elfogadni.

Dortmühler német birodalmi miniszter Rómába érkezett.

Rómából jelentik: Dortmühler német birodalmi közlekedésügyi miniszter kedden este Rómába érkezett.

Ribbentrop német külügyminiszter a bolgár követtel tárgyalt

Nagy tanácskozás a bolgár miniszterelnöknél az amerikai angol nagykövettel, a bolgár külügyminiszter és vezérkari főnök s a francia és török követek jelenlétében

Belgrádból jelentik: A Politika berlini jelentése szerint Ribbentrop németbirodalmi külügyminiszter kedden félórás tanácskozást folytatott a bolgár követtel. Ez a tanácskozás szoros kapcsolatban áll a jelenlegi balkáni helyzettel.

Szófiából jelentik: A bolgár sajtó szerint Filoff miniszterelnök és az ankarai angol nagykövet tanácskozása két óra hosszat tartott. A tanácskozáson résztvett Popoff külügyminiszter, a bolgár vezérkari főnök, továbbá a francia és török követ. A lapok nyugodt hangon számolnak be az eseményekről, annak el-

lenére, hogy a nemzetközi feszültség még igen erős. Mint mondják, a tanácskozás főtárgya a kölcsönös információk kicserélése volt. A bolgár lapok hangoztatják, hogy az ankarai angol nagykövetet úgy lehet tekinteni, mint Anglia diplomáciai főmegbízottját a Balkánon.

Jugoszláv értesülés, hogy Németország a maga gazdasági kapcsolatai zavartalanosságát fenn akarja tartani Délkelet-Európában.

Belgrádból jelentik: A Politika értesülése szerint német hivatalos körök kijelentették, hogy Né-

metországnak nincs szándékában háborút előkészíteni a Balkánon, illetve a háborút kiterjeszteni Délkelet-Európára. Németországnak kitünő gazdasági kapcsolatai vannak Délkelet-Európával és csak természetes, hogy ezeket a kapcsolatokat nem akarja megzavarni. Abban az esetben — mondják Berlinben — ha a nyugati államok katonai akciót készítenek elő ezen területen, valószínűleg bekövetkezik a totális háború. Németország abban az esetben, ha Délkelet-Európában ilyen komplikációk állnak elő, nem tesz elhamarkodott lépést és ha ellenséges csapatok érkeznek a Balkánra, az ellenállást magukra a balkáni államokra bizza.

Uj hadügyi népbiztos Szovjetországnak. Orosz közbelépés a balkáni helyzet változatlanosságáért.

Moszkvából jelentik: A Legfelsőbb Szovjet elnöksége Vorosilovot, a szovjet népbiztosok tanácsának helyettes elnökévé és a népbiztosok tanácsa védelmi bizottságának elnökévé nevezte ki, egyben a hadügyi népbiztosi teendők alól fölmentette. Uj hadügyi népbiztossá Imosenko tábornagyot, a kievi katonai körzet eddigi katonai parancsnokát nevezték ki. A szovjet hadvezetőség elhatározta, hogy a főbb tisztek rangjelzését a polgári hadseregek szokása szerint maga is behozza.

Belgrádból jelentik: A „Politika“ közli a „Zumhoriet“ című török lap hírével, mely megállapítja, hogy a szovjetet baráti kapcsolatok fűzik Törökországhoz és Bulgáriához. Moszkva nagyra értékeli a jelenlegi balkáni statusquot és annak megőrzése végett hajlandó sikraszállni.

Könnyű hadihajókat építenek Svédországban.

Stockholmból jelentik: A svéd kormány 117 millió svéd koronát irányzott elő könnyű hadihajók építésére.

Egy másik stockholmi jelentés arról számol be, hogy a svéd kormány lefoglalta az ország zakkészletét.

Elsüllyedt egy angol szénszállító hajó.

Londonból jelentik: A Bryton nevű angol szénszállító hajó Dunkerque magasságában felrobbant és elsüllyedt.

Politikai gyilkosság Shanghájban. Sanghájból jelentik: Hsziansze Tinget, Vangcsing Vei párt hívét, a japánbarát kínai kormány egyik vezető tagját, a nemzetközi telepen agyonlőtte egy kínai A merénylő elmenekült.

Egymillió látogatója volt a budapesti nemzetközi vásárnak. Budapestről jelentik: Az állandó rossz idő ellenére a nemzetközi vásárnak megközelítően egymillió látogatója volt. A külföldiek négy világrészről és 25 államból érkeztek közöttük 6000 román, jugoszláv, szlovák, német és olasz állampolgár. A látogatók soraiból 18 ezer deciliter vért ajánlottak fel a Vöröskereszt javára.

TÓTH TIHAMÉR:
ÖSSZEGYÜJTÖTT MŰVEI
22 KÖTETBEN

Dús aranyozásu,

egészvászonkötésben ára 4400 L.

A nemrég elhunyt kiváló szónok és ragyogótollu író 25 esztendő munkásságának minden irodalmi értéke együtt van e sorozatban.

A hatalmas mű megrendelhető havi részletfizetésre is. Kézpénz fizetés esetén nagy százalék kedvezmény.

Szent István Társulat kiadása. Beszerezhető kiadóhivatalunk utján

Készült a Szent László-nyomda Rt. körforgógépén Oradea-Nagyvárad, II. Károly király-ut 5. szám.

CENZURAT